

Ársskýrsla Blindrafélagsins

samtaka blindra og sjónskertra á Íslandi

fyrir starfsárið 2014-2015

BLINDRAFÉLAGIÐ

Samtök blindra og sjónskertra á Íslandi
STOFNAÐ 1939

Ársskýrsla Blindrafélagsins 2014-2015

SKÝRSLA STJÓRNAR.....6

Stjórn félagsins	6
Blindrafélagið 75 ára	6
Aðgengismál.....	7
Norðurlandasamstarf	8
Norræn ráðstefna í Hvalfirði dagana 30. ágúst til 2.september	8
Ferðapjónusta.....	9
Sjónverndarvikan 10.–16. október	10
Málping um atvinnupáttöku blindra og sjónskertra	11
800 milljónir á ári skapast af atvinnupáttöku blindra og sjónskertra á Íslandi.....	12
Félagsfundir	12
Blindir sjá	14
Samtök, stofnanir og sjóðir	15
Leiðsöguhundaverkefnið	15
Samstarfsfundir stjórnar, deilda og nefnda Blindrafélagsins	16
Starfslok framkvæmdastjóra	17
Stofnfundur Suðurnesjadeildar Blindrafélagsins á afmæli félagsins.....	17
Stofnun AMD-deildar.....	18
Skýrsla um innra starf Blindrafélagsins	18
Stjórnarkaffi/grasrótarkaffi	19
Valdar greinar	19
Víðsjá – tímarit Blindrafélagsins	19
Varðveisla á gömlu efni í eigu Blindrafélagsins	20

Viljayfirlýsing um að hefja sérstakt nám fyrir kennara blindra og sjónskertra nemenda	20
Umsögn Blindrafélagsins, samtaka blindra og sjónskertra á Íslandi um frumvarp til laga um sérhæfða þjónustumiðstöð á sviði heilbrigðis- og félagsþjónustu (heildarlög), 257. mál.....	21
Almennt um sögu og stöðu þjónustu við blint og sjónskert fólk á Íslandi.	22
Almennt um frumvarpið og markmiðin með því.	23
Umsagnir um einstakar greinar frumvarpsins.....	24
1. gr. Markmið og hlutverk.....	24
2. gr. Skipulag og stjórn.	25
3. gr. Skilgreining hugtaka.....	25
4. gr. Verkefni og starfssvið.....	25
5. gr. Hjálpartæki og 9. gr. Rekstur og gjaldtaka.	25
Ákvæði til bráðbirgða.....	26
Niðurlag.....	26
Minnisblað um hagnað af atvinnupátttöku blindra og sjónskertra	27
Gögn	28
Atvinnupátttaka sjónskertra í ýmsum löndum.....	28
Útreikningar.....	29
Niðurlag.....	30
Lokaorð	30
STARFSEMI SKRIFSTOFU ...	32
Starfsmannamál 2014.....	32
Nýtt bókhalds- og upplýsingakerfi.....	33
Ferðaðþjónusta Blindrafélagsins	34
Reykjavík og Seltjarnanes.....	36

Akureyri	36
Hafnarfjörður	37
Árborg	37
Kópavogur	37
Garðabær	37
Ísafjörður	38
Hjálpartæki	38
Smávara og vefverslun	38
Tækjaleiga	39
Talgervillinn Karl og Dóra	39
Veflesari	39
Vefvarp Blindrafélagsins	39
Mötuneytið í Hamrahlíð 17	40
Þjónustusamningar og fengnir styrkir	41
Styrkur frá Velferðarráðuneytinu fyrir árið 2014	41
Þjónustusamningur við Reykjavíkurborg	42
Styrkur frá Öryrkjabandalagi Íslands	42
Aðrir styrkir og gjafir	42
Fjáraflanadeild Blindrafélagsins	42
Fjáraflanir 2014	42
Happdrætti	43
Víðsjá	43
Jóla kort	44
Dagatöl	44
Bakhjarlar	45
Fyrirtækjasöfnun	45
Þríkrossinn	45
Félagsmáladeild	46
Ársskýrsla ráðgjafa 2014-2015	46
Skýrsla alþjóðafulltrúa 2014-2015	47
Ársskýrsla Aðgengils, 2014	48

Going Global - Aðgengi á alþjóðavísu	49
Staðgengill aðgengils	50
Starf fulltrúa á sviði tölvu- og tækniráðgjafar	50
Ársskýrsla trúnaðarmanna 2015	51
Ársskýrsla kynningarfulltrúa árið 2015.....	52
Rekstur fasteigna	52
Útleiga og nýting íbúða.....	52
Stigahlíð 71	53
Félagsstarfið	53
Opið hús	53
Opið hús á laugardögum	54
Ársskýrsla bókmenntaklúbbs 2015.....	54
Skýrsla ferða- og útivistarnefndar Blindrafélagsins starfsárið 2014-2015	55
Tómstundanefnd	56
Skýrsla skemmtinefndar Blindrafélagsins	56
Skýrsla jafnréttisnefndar	57
Valdar greinar 39. árgangur 2014	57

STARFSEMI DEILDA

FÉLAGSINS 59

Ársskýrsla foreldradeildar 2014-2015	59
Ársskýrsla Norðurlandsdeildar 2014	60
Skýrsla Retina Ísland - RP-deildar Blindrafélagsins.....	61
Skýrsla stjórnar Suðurnesjadeildar Blindrafélagsins vegna 2014–2015	63
Ársskýrsla Ungblind.....	64
Norrænar sumarþúðir	65
Suðurlandsdeild	66

SJÓÐIR FÉLAGSINS AUK STYRKJA OG FRAMLAGA TIL NEFNDA OG DEILDA 66

Verkefnasjóður Blindrafélagsins	66
Stuðningur til sjálfstæðis	67
Verkefnastyrkir til verkefna sem eru hagsmunum blindra og sjónskertra til framdráttar	67
Styrktarsjóður Richards P. Theodórs og Dóru Sigurjónsdóttur	67
Styrktarsjóður Margrétar Jónsdóttur.....	67
Blind börn á Íslandi	68
Styrkir og framlög Blindrafélagsins til nefnda og deilda	68

AÐRAR SKÝRSLUR..... 68

Blindravinnustofan 2014.....	68
Blind börn á Íslandi	69
Stutt yfirlit yfir starfsemi Hljóðbókasafns Íslands 2014 ..	70
Fjóra, félag fólks með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu starfsárið 2014-2015.....	73
Skýrsla frá Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og dauðblinda einstaklinga fyrir árið 2014	73
Tilvísanir og ráðgjöf	74
Hjálpartæki og endurgreiðslur	74
Námskeið og ráðstefnur	75
Viðurkenning fyrir nýsköpun í opinberri þjónustu.....	75
Samfélagslampi Blindrafélagsins	76
Þakkir	76

Skýrsla stjórnar

Ársskýrsla stjórnar Blindrafélagsins fyrir starfsárið 2014–2015 gerir grein fyrir helstu áherslum og nýjungum í starfi og stefnumótun stjórnar félagsins á starfsárinu.

Varðandi ítarlegri upplýsingar vísast í fundargerðir stjórnar sem eru aðgengilegar á heimasíðu félagsins.

Stjórn félagsins

Stjórn Blindrafélagsins starfsárið 2014–2015 hélt samtals 20 stjórnarfundi.

Stjórnarskipan var eftirfarandi:

Bergvin Oddsson formaður

Halldór Sævar Guðbergsson varaformaður

Lilja Sveinsdóttir ritari

Hlynur Þór Agnarsson gjaldkeri

Gunnar Már Óskarsson meðstjórnandi

Guðmundur Rafn Bjarnason varamaður

María Hauksdóttir varamaður

Ólafur Þór Jónsson varamaður

Rósa Ragnarsdóttir varamaður

Samkvæmt lögum félagsins eru formaður og stjórnarmenn kosnir til tveggja ára í senn og er helmingur stjórnar kosinn á hverju ári. Þeir sem voru kosnir fyrir tveimur árum og voru því að ljúka tveggja ára kjörtímabili á þessum aðalfundi eru: Hlynur Þór Agnarsson, Gunnar Már Óskarsson, Ólafur Þór Jónsson og María Hauksdóttir.

Blindrafélagið 75 ára

Þann 19. ágúst 2014 voru liðin 75 ár frá stofnun Blindrafélagsins. Í tilefni afmælisins var efnt til ýmissa viðburða. Hæst bar afmælisveislu á Hótel Hilton Reykjavík Nordica 19. ágúst. Að loknum afmælisfagnaði var efnt til afmælistónleika á sama stað.

Aðrir viðburðir sem félagið stóð fyrir af þessu tilefni voru eftirfarandi:

Gerð fræðslumyndar um daglegan veruleika blinds og sjónskerts fólks og mismunandi birtingarmyndir sjónskerðingar.

Morgunverðarfundur um hreyfingu og hreyfifærni blindra og sjónskertra barna í samstarfi við foreldradeild Blindrafélagsins.

Markboltamót þar sem félagsmenn Blindrafélagsins öttu kappi við slökkviliðsmenn höfuðborgarsvæðisins og leikmenn Pepsi-deildarinnar.

Lagður var blómsveigur á leiði Benedikts K. Benónýssonar, fyrsta formanns Blindrafélagsins.

Stofnuð var Suðurnesjadeild Blindrafélagsins.

Skrifað var undir viljayfirlýsingu um að hefja nám í Háskóla Íslands fyrir kennara sem vinna með blindum og sjónskertum nemendum.

Frú Vigdísí Finnbogadóttur var veittur Gulllampi Blindrafélagsins í afmælisfagnaðinum. Frú Vigdísí var veittur Gulllampinn fyrir ómetanlegan liðsstyrk í baráttu blindra og sjónskertra fyrir stuðningi til sjálfstæðis og fyrir að hafa tekið að sér ýmis verkefni fyrir félagið í gegnum tíðina.

Þjónustu- og þekkingarmiðstöðinni var færður Samfélagslampi Blindrafélagsins, einnig í afmælisfagnaðinum. Dagur B. Eggertsson, borgarstjórinn í Reykjavík, færði Huld Magnúsdóttur, forstjóra Miðstöðvarinnar, lampann fyrir hönd Blindrafélagsins. Miðstöðinni var veittur lampinn fyrir framúrskarandi þjónustu og framsækni í hugmyndafræði við skjólstæðinga stofnunarinnar.

Aðgengismál

Aðgengismál er málaflokkur sem birtist í flestum þeim viðfangsefnum sem snúa að blindum og sjónskertum einstaklingum og möguleikum þeirra til virkrar samfélagslegrar þátttöku. Meðal aðgengisverkefna sem Blindrafélagið kom að á starfsárinu voru:

- Vefvarpsverkefnið, en vefvarp Blindrafélagsins hefur sýnt sig að það hefur valdið straumhvörfum hér á landi hjá

blindum og sjónskertum og þá einna helst í elsta aldurshópnum. Unnið er að því að kynna vefvarpið fyrir nýjum notendum. Í dag eru yfir 200 vefvarpstæki í notkun.

- Rýnt var í ýmsar opinberar vefsíður.
- Samstarf við Háskóla Íslands um lagningu leiðarlína á Háskólatorgi.
- Tilraunaverkefni með háskólanemum og

verslunarmiðstöðinni
Kringlunni sem snýr að
staðsetningarbúnaði í
verslunarmiðstöðinni svo
blindir og sjónskertir geti vitað
hvar þeir eru í
verslunarmiðstöðinni.

Önnur verkefni sem gerð er grein
fyrir í þessari skýrslu flokkast
vissulega
undir að vera aðgengismál þótt grein
sé gerð fyrir þeim í sérstökum
köflum.

Norðurlandasamstarf

Á starfsárinu voru haldnir tveir NSK- og NKK-fundir. Báðir þessir fundir eru ætlaðir til þess að skapa vettvang fyrir forystumenn blindrasamtakanna til að hittast á NSK-fundum og svo til að gera slíkt hið sama á vettvangi kvenna á NKK-fundunum. Fyrri fundurinn var haldinn í Helsinki í Finnlandi í október og sá síðari í Fredericia í Danmörku í mars. Ásamt formanni fóru alþjóðafulltrúi félagsins og Lilja Sveinsdóttir, fulltrúi Íslands í NKK. Stjórn Blindrafélagsins ætlar að leggja til á næsta NSK-fundi að

breyta fyrirkomulagi NSK-fundanna með þeim hætti að annar hver fundur verði tölvufundur. Mikill kostnaður hlýst af hverjum NSK- og NKK-fundi ásamt ferðalögum og miklum tíma sem fer í þá. Eitt af því sem var til umræðu á NSK-fundunum á starfsárinu var að endurvekja aftur Sun-fundina, Sunderiske ungdom nordisk, en þeir fundir lögðust af fyrir tæpum áratug. Næsti Sun-fundur verður haldinn í Hvalfirði í lok ágúst 2015 í tengslum við norrænu ráðstefnuna sem hefst daginn eftir.

Norræn ráðstefna í Hvalfirði dagana 30. ágúst til 2.september

Stór norræn ráðstefna á vegum blindrasamtakanna er haldin á tveggja ára fresti og skiptast ríkin fimm á Norðurlöndunum á um að halda hana. Í ágúst á þessu ári verður ráðstefnan haldin í Hvalfirði. Þema ráðstefnunnar er börn og ungt fólk og verða fengnir margir vísinda- og fræðimenn frá öllum Norðurlöndunum ásamt foreldrum og ungu fólki sem ætla að segja sína

reynslusögu. Undirbúningur hefur staðið yfir síðustu mánuði og eru í verkefnastjórn formaður, varaformaður og alþjóðafulltrúi félagsins sem sjá um skipulagningu ráðstefnunnar.

Blindrafélagið á aðild að eftirtöldum alþjóðlegum samtökum:

- European Blind Union (EBU)

- Nordisk Samarbejdskomité (NSK)
- Retina International (RI)
- World Blind Union (WBU)

Blindrafélagið á fulltrúa í stýrihópnum Access to Information and Technology Commission innan European Blind Union: Fulltrúi félagsins er: Birkir Rúnar Gunnarsson.

Ferðapjónusta

Sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu að Kópavogi undanskildum hófu haustið 2014 samstarf á milli sveitarfélaganna um nýja sameiginlega ferðapjónustu fyrir fólk með fötlun sem býr á höfuðborgarsvæðinu. Í aðdraganda útboðs á þessari þjónustu beitti Blindrafélagið sér fyrir því að halda sinni góðu öruggu þjónustu og gefa félagsmönnum sínum kost á að notast við leigubifreiðar í stað þess að fara í gamaldags módel ferðapjónustu fatlaðra þar sem þjónustan er veitt á forsendum þjónustuveitandans en ekki á forsendum þeirra sem þurfa á þjónustunni á að halda.

Allt frá 1. nóvember 2011 reyndi Blindrafélagið ítrekað að fá borgaryfirvöld að samningaborðinu til þess að aðlaga ferðapjónustusamninginn frá árinu 1997 að breyttum nútímakröfum og aðlaga hann ört stækkandi íbúðasvæði innan Reykjavíkurborgar. Það voru mörg rök fyrir því að Blindrafélagið vildi nota áfram ferðapjónustu blindra, m.a. þau að breyting hefur orðið á

lögum um málefni fatlaðs fólks, að samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks hefur litið dagsins ljós. Íbúabyggð í borginni hefur stækkað ört á þeim tæpu tveim áratugum sem ferðapjónusta blindra í Reykjavík hefur verið í gildi. Með föstu kostnaðarpaki á hverja ferð og aukinni kostnaðarpátttöku ásamt takmarkaðri tækifærum til virkrar atvinnupátttöku sökum þess að búa í úthverfum höfuðborgarinnar hefur sveitarfélagið hreint og beint mismunað íbúum sínum eftir búsetu. Beitti Blindrafélagið einnig þessum rökum þegar samningar um nýjan ferðapjónustusamning við Reykjavíkurborg hófst haustið 2014. Kristinn Halldór Einarsson, framkvæmdastjóri félagsins, stýrði samningagerð fyrir hönd Blindrafélagsins og vill stjórn félagsins þakka Kristni innilega fyrir að leiða þennan mikilvæga samning til lykta með öllum þeim jákvæðu breytingum sem nýr samningur felur í sér fyrir lögblanda einstaklinga í Reykjavík. Samningurinn tók gildi þann 1. mars 2015 og má nefna hér að auki að ein ferð er skilgreind frá a til b. Eitt fargjald er startgjald auk 25

km aksturs á dagtaxta sem er 6.030 kr. Eftir þá upphæð verður næsta kostnaðarþrep 2.000 kr. í stað 1.000 kr. áður fyrr. Að auki má geta þess að þeir einstaklingar sem missa sjón í framtíðinni og greinast lögblindir með 0,1 í sjón og undir 20° sjónsvið þurfa að sækja um ferðapjónustu Blindrafélagsins í sinni hverfamiðstöð. Jafnframt hafa aðrir einstaklingar sem nota hefðbundna ferðapjónustu fatlaðra nú tækifæri á að óska eftir að notast við ferðapjónustu blindra. Af þessum sökum má gera ráð fyrir að æ fleiri einstaklingar með fötlun notfæri sér sömu ferðapjónustu og lögblindir í Reykjavík hafa gert í tæp 20 ár sem er mikið ánægjuefni.

Þessi samningur hefur sömuleiðis ýtt við öðrum sveitarfélögum og hefur Blindrafélagið gert samning við Stykkishólmsbæ um ferðapjónustu við sína íbúa þegar þeir þurfa að sækja þjónustu á höfuðborgarsvæðinu. Fleiri sveitarfélög hafa óskað eftir

viðræðum við Blindrafélagið og stefnt að því að gera ferðapjónustusamninga við félagið. Blindrafélagið ætlar að senda formlegt erindi til þeirra stærstu sveitarfélaga sem hafa ekki nú þegar sett á koppinn nútímaferðapjónustu fyrir lögblinda íbúa sína líkt og Reykjavíkurborg, Seltjarnarnes, Kaldrananeshreppur og fleiri sveitarfélög hafa gert á undanförunum árum. Blindrafélagið mun á árinu 2015 setja aukinn þunga í ferðapjónustumálin og krefja þau sveitarfélög um úrbætur sem hafa ekki þegar orðið við kröfum Blindrafélagsins um bætta ferðapjónustu. Rétt er að geta þess að stjórn Blindrafélagsins ætlar að senda öllum þeim sveitarfélögum sem hafa lögblinda íbúa sem hafa ekki kost á viðunandi ferðapjónustu formlegt bréf og fara fram á að þeirra lögblindu íbúar fái viðunandi ferðapjónustu á forsendum þeirra sjálfra en ekki á forsendum sveitarfélaganna.

Sjónverndarvikan 10.–16. október

Blindrafélagið og Lionshreyfingin stóðu sameiginlega að sjónverndarviku. Markmið átaksins var að vekja almenning til umhugsunar um sjónvernd og hvernig megji koma í veg fyrir blindu og sjónskerðingu. Staðið var fyrir hjálpartækjasýningu í Ráðhúsi Reykjavíkur og er gaman að segja

frá því að sýningin var fjölsótt. Þar gafst fólki kostur á að kynnst ýmiss konar búnaði sem auðveldar líf blindra og sjónskertra. Staðið var fyrir sykursýkismælingu og kynnt var starfsemi Blindravinnustofunnar svo eitthvað sé nefnt. Í tilefni Sjónverndarvikunnar kom hingað heimsforseti Lionshreyfingarinnar

Joe Preston og var sérstök móttaka honum til heiðurs í samkomusal Blindrafélagsins. Formaður og framkvæmdastjóri gengu með heimsforseta Lions ásamt fylgdarliði hans og forystufólki Lions á Íslandi um hús Blindrafélagsins og kynntu fyrir þeim alla þá fjölbreyttu starfsemi sem fer fram í húsinu. Í móttökunni flutti fjölumdæmisstjóri Lions ávarp ásamt formanni Blindrafélagsins og ungir félagsmenn Blindrafélagsins fluttu tónlistaratriði.

Þann 10. október stóð Blindrafélagið fyrir stórrí ráðstefnu á Hótel Natura í samstarfi við Augnlæknafélag Íslands og Þjónustu- og þekkingarmiðstöðina fyrir blinda, sjónskerta og dauflinda einstaklinga.

Fyrri hluti ráðstefnunnar fjallaði um þjónustu við blinda og sjónskerta einstaklinga auk þess sem nokkrir úr þeirra hópi sögðu frá högum sínum.

Eftir hádegi var lögð áhersla á umfjöllun um rannsóknir og tilraunir til að finna meðferðir við ólæknandi arfgengum hrörnunarsjúkdómum í sjónhimnu, eins og AMD, RP, LCA, USHER o.fl. Fyrirlesarar voru bæði erlendir og innlendir vísindamenn.

Aðalfyrirlesarinn var Dr. Gerald J. Chader frá Bandaríkjunum, sem flutti ítarlegan yfirlitsfyrirlestur um það helsta sem er að gerast í rannsóknum og tilraunum á þessum vettvangi víða um heim.

Boðið var upp á túlkun frá ensku yfir á íslensku. Sjá frekari upplýsingar um ráðstefnuna í skýrslu RP-deildar.

Þann 15. október, á degi Hvíta stafsins, var staðið fyrir málþingi um stöðu blindra og sjónskertra háskólastúdenta. Mikil fjölgun hefur verið innan raða blindra og sjónskertra háskólastúdenta á sl. árum og er það einna helst að þakka Miðstöðinni eftir að námsbókagerð og aðgengi að námsefni fyrir blinda og sjónskerta háskólastúdenta varð að lögum með tilkomu nýrrar stofnunar sem kallast í daglegu tali Miðstöðin. Á málþinginu tóku bæði lögbildir og sjónskertir stúdentar til máls sem og starfsfólk námsbókagerðar Miðstöðvarinnar ásamt deildarstjóra Stjórn málafræðideildar HÍ sem hefur haft tvo blinda nemendur í deildinni á sl. árum. Sagði hún m.a. frá jákvæðri reynslu af að hafa blinda nemendur í deildinni.

Málþing um atvinnuþátttöku blindra og sjónskertra

Miðstöðin stóð í samstarfi við Blindrafélagið að málþingi í nóvember um atvinnuþátttöku blindra og sjónskertra í samfélaginu.

Meðal þeirra sem tóku til máls á málþinginu voru atvinnurekendur sem sögðu frá sinni jákvæðu reynslu af að hafa blinda og sjónskerta í

vinnu. Einnig sögðu nokkrir félagsmenn Blindrafélagsins frá reynslu sinni af að vera á vinnumarkaðnum. Miðstöðin lét gera skýrslu um atvinnupátttöku blindra og sjónskertra á Íslandi. Halldór Sævar Guðbergsson, atvinnuráðgjafi á Miðstöðinni, kynnti skýrslu Miðstöðvarinnar á málþinginu. Helstu niðurstöður skýrslunnar eru að um helmingur blindra og

sjónskertra á vinnualdri er í vinnu, námi eða virkri atvinnuleit sem er umtalsvert stærri hópur en t.d. á hinum Norðurlöndunum. Áhyggjuefni er að aðeins tæpur þriðjungur kvenna á vinnualdri er í vinnu, námi eða virkri atvinnuleit og þurfa Blindrafélagið, Vinnumálastofnun og Miðstöðin að gera átak til að rétta við þetta lága hlutfall á næstu misserum.

800 milljónir á ári skapast af atvinnupátttöku blindra og sjónskertra á Íslandi.

Í tengslum við umsögn Blindrafélagsins um sameiningu þriggja stofnana sem þjóna fötluðu fólki fékk félagið Benedikt Jóhannesson til að vinna minnisblað um verðmæti atvinnupátttöku blindra og sjónskerta einstaklinga. Í minnisblaðinu sagði:
„Alls leiðir aukin atvinnupátttaka þessa hóps hér á landi umfram það sem annars staðar er til um 150

milljóna króna meiri verðmæta en af því sem er í sambærilegum löndum. Heildarhagnaður samfélagsins af atvinnupátttöku hópsins er um 800 milljónir króna á ári og dreifist á ríkið, gegnum aukna skatta og minni útgjöld, lífeyrissjóði, aðstandendur og einstaklingana sjálfa.“

Minnisblaðið í heild sinni má sjá í viðauka.

Félagsfundir

Á starfsárinu voru haldnir tveir félagsfundir. Fyrri fundurinn var haldinn seinni hluta nóvembermánaðar 2014 og fjallaði um útvíkkun félagsaðildar í Blindrafélaginu. Jafnréttisnefnd félagsins var fengin til að taka saman kosti og galla við hækkun á sjónskerðingarmörkum. Margir eru á því að hækka sjónskerðingarmörkin

úr 0,3 í 0,5 því að einstaklingar sem hafa minna en 0,5 í sjón mega ekki aka ökutækjum og eiga ekki rétt á neinni þjónustu á vegum Miðstöðvarinnar nema að sjá að hámarki 0,3 með bestu mögulegu glerjunum. Ákveðið var að skipa nefnd um útvíkkun á félagsaðild sem hefur ekki enn verið skipuð.

Á seinni félagsfundinum sem var haldinn 14. apríl var fjallað um nýja skýrslu ÖBÍ um nýtt starfsgetumat. Nú er að störfum á vegum Alþingis nefnd til að skoða nýtt almannatryggingakerfi og hefur verið að störfum síðan síðla árs 2013. Í nefndinni sitja fulltrúar stjórnmalahreyfinga, fulltrúar hagsmunasamtaka fatlaðra og sömuleiðis fulltrúar vinnumarkaðarins. ÖBÍ hefur látið gera skýrslu um nýtt örorkumat sem felur í sér að skipta örorkumati í fjóra flokka, allt eftir því hvað einstaklingarnir hafa mikla starfsgetu. ÖBÍ leggur til að lágmarksframfærsla eigi að vera 219.607 kr. og ef einstaklingar búa einir eða eru ungir örorkulífeyrisþegar eigi þessar uppbætur að leggjast ofan á lágmarksgreiðsluna. Einnig leggur bandalagið til að stofnuð verði ný stofnun undir nafninu Vinnu- og velferðarstofnun og að undir þá stofnun eigi að sameinast Sjúkratryggingar Íslands, Tryggingastofnun ríkisins og Vinnumálastofnun. Stjórn félagsins hefur fjallað um skýrsluna og er sammála bandalaginu í meginatriðum um hugmyndafræðina á bak við nýtt örorkumat. Miklar umræður sköpuðust um skýrsluna. Seinna málið á dagskrá félagsfundarins sneri að því hvort breyta ætti lögum um kosningar í stjórn félagsins og sömuleiðis að

lengja kjörtímabil stjórnarmanna úr tveimur árum í þrjú. Miklar umræður sköpuðust um þessi málefni og voru skiptar skoðanir á fundinum um hvaða leið skyldi verða valin í framtíðinni.

Í mars 2014 leit dagsins ljós frumvarp til laga um sameiningu þriggja stofnana sem þjónusta fatlað fólk. Þessar stofnanir eru: Greiningarstöð ríkisins, Heyrnar- og talmeinastöð Íslands, Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga og TMF, Tölvumiðstöð fatlaðra. Blindrafélagið vann ítarlegt álit um frumvarpið sem sjá má í viðauka með þessari skýrslu.

Mikil andstaða skapaðist við fyrirætlanir félagsmálaráðherra um að sameina ofangreindar stofnanir og lá andstaðan einkum hjá starfsmönnum tveggja stofnana og einnig hjá Fjármálaráðuneytinu. Töldu þessir aðilar að ný stofnun yrði fjársvelt frá upphafi og að ekki væri búið að ákveða hvar nýja stofnunin ætti að vera. Hagsmunasamtök fatlaðra voru ekki nærri eins neikvæð við sameiningaráform félagsmálaráðherra. Blindrafélagið og margir aðrir umsagnaraðillar lögðu mikla áheyrslu á að samnefnari þjónustunnar hjá nýju stofnuninni ætti að liggja hjá Þjónustu- og þekkingarmiðstöðinni þar sem kostnaðarþátttaka

skjólstæðinga stofnunarinnar er mjög lítil og biðtími eftir þjónustu stuttur. Þegar þessi skýrsla er skrifuð, í apríl 2015, hafa borist af því fregnir að til standi að leggja fram breytt frumvarp sem miðar að því að sameina Þjónustu- og þekkingarmiðstöðina og Heyrnar- og talmeinastöð Íslands. Slíkar hugmyndir eru gamlar af nálinni og Blindrafélagið hefur verið þeim algerlega andsnúið. Þeirri skoðun félagsins verið komið á framfæri við ráðuneytið.

Á starfsárinu var haldinn einn fræðslu- og hvatningarfundur fyrir

starfsfólk og stjórnarmenn Blindrafélagsins. Á fundinum, sem var haldinn mánudaginn 2. mars, fengu stjórnarmenn kynningu á starfsemi skrifstofunnar. Í lok fundar fékk svo starfsfólk félagsins kynningu á starfsáætlun stjórnar til 1. júní 2015. Það er mikilvægt að gott samstarf sé hjá bæði skrifstofu og stjórn Blindrafélagsins og eru samráðsfundir stjórnar og starfsmanna mikilvægur vettvangur til að efla og styrkja samstarfið á milli þessara aðila.

Blindir sjá

Blindrafélagið ýtti úr vör þann 28. apríl 2015 nýju ímyndarátaksverkefni ætlað ungu fólki og væntir stjórn Blindrafélagsins þess að átaksverkefnið sem nefnist *Blindir sjá* veki enn meiri athygli fólks á öllum aldri og til umhugsunar um málefni blindra og sjónskertra og sömuleiðis opni átakið dyr félagsmanna Blindrafélagsins að aukinni atvinnuþátttöku og ryðji úr vegi ýmsum fordómum í garð blindra og sjónskertra á Íslandi. Ímyndarátaksverkefnið kostar 5 millj. kr. og hefur Blindrafélagið aldrei ráðist í jafn kostnaðarfrekt ímyndarátak í 75 ára sögu félagsins. Blindravinafélag Íslands lagði

verkefninu lið með 1,5 millj. kr. fjárframlagi og vill stjórn Blindrafélagsins þakka Blindravinafélagi Íslands stuðninginn við verkefnið. *Blindir sjá* er ímyndarátak ætlað fólki á Íslandi á aldrinum 13–35 ára. Átakinu er ætlað að vekja ungt fólk til umhugsunar um að blindir og sjónskertir eru virkir þátttakendur í samfélaginu og lifa innihaldsríku lífi. Ung stúlka í Blindrafélaginu að nafni Unnur Þöll Benediktsdóttir er andlit átaksins og verður átakið kynnt og auglýst á samfélagsmiðlum, á bíósýningum og fleiri stöðum þar sem ungt fólk er.

Samtök, stofnanir og sjóðir

Á starfsárinu átti Blindrafélagið aðild eða aðkomu að stjórnnum eftirfarandi samtaka, sjóða og stofnana:

- Hljóðbókasafni Íslands,
- Margrétarsjóði,
- Sjóðnum Blind börn á Íslandi,
- Styrktarsjóði Richards P. Theodórs og Dóru Sigurjónsdóttur,
- Stuðningi til sjálfstæðis, styrktarsjóði Blindravinafélags Íslands og Blindrafélagsins,
- Tölvumiðstöð fatlaðra,
- Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga,

- Almannaróm, sjálfseignarstofnun sem ætlað er að smíði máltæknilausnir fyrir Íslensku.
- Hjúkrunarheimilinu Eir,
- Almannaheillum, samtökum þriðja geirans,
- Öryrkjabandalagi Íslands.

Leiðsöguhundaverkefnið

Blindrafélagið er í samstarfi við Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga um þjálfun og úthlutun á leiðsöguhundum fyrir blinda og sjónskerta. Blindrafélagið mun afla fjár til að styrkja verkefnið sem nú er alfarið á ábyrgð Miðstöðvarinnar og er það í samræmi við stefnumörkun Blindrafélagsins.

Áhersla hefur á undanföllum fjórum árum verið lögð á að finna hunda hjá íslenskum ræktendum til að þjálfa sem leiðsöguhunda. Nú þykir fullreynt að þessi nálgun skilar ekki nægjanlegum fjölda hæfra hunda og fyrir vikið verður verkefnið of dýrt. Ákvörðun hefur því verið tekin um að leita eftir því að fá hunda frá hinum

Norðurlöndunum. Keypti Blindrafélagið tvo leiðsöguhunda frá Svíþjóð í lok árs 2014 og kostuðu þeir rúmar 9 millj. kr. Færði Blindrafélagið Miðstöðinni hundana að gjöf í upphafi ársins þegar þeir luku við einangrun í sóttkví á Miðnesheiði. Búið er að úthluta hundunum til tveggja notenda. Annar er nýr notandi leiðsöguhunda og hinn er nú þegar með leiðsöguhund en sá hundur er orðinn tæpur til vinnu vegna heilsufars.

Stjórn Blindrafélagsins áformar að óska eftir því við stjórnvöld að ríkið fóðri hundana. Það kostar á bilinu 150.000–200.000 kr. á ári að fóðra leiðsöguhund. Fyrir marga eru mikil útgjöld á ársgrundvelli að eyða sem

svarar einum mánaðarlaunum á ári í fóður fyrir viðurkennt hjálpartæki. Leiðsöguhundar eiga ekki að vera hjálpartæki ríka fólksins, heldur eiga allir blindir einstaklingar að eiga kost á því að hafa leiðsöguhund án þess að þurfa að eiga á hættu að standa straum af miklum fjárhagslegum útgjöldum. Nú eru leiðsöguhundarnir orðnir alls sjö talsins og er nóg eftirspurn eftir fleiri hundum þar sem margir hafa óskað eftir að fá

leiðsöguhund. Lionshreyfingin á Íslandi seldi Rauðu fjöðrina dagana 17.–19. apríl til þess að aðstoða Blindrafélagið við að kaupa fleiri leiðsöguhunda handa fleiri félagsmönnum sínum. Stjórn Blindrafélagsins vill nota tækifærið og þakka Lionshreyfingunni fyrir ómetanlegt framlag í baráttu blindra og sjónskertra að stuðningi til sjálfstæðis.

Samstarfsfundir stjórnar, deilda og nefnda Blindrafélagsins

Á starfsárinu voru haldnir tveir samstarfsfundir deilda og nefnda Blindrafélagsins, í september og janúar. Markmiðið er að kynna og samræma allt það fjölbreytta starf sem er unnið innan Blindrafélagsins. Mjög góð mæting var á báðum fundina og almenn ánægja með hvernig til tókst. Sú nýbreytni var á fundunum á starfsárinu að færa þá yfir á föstudaga. Stjórn Blindrafélagsins samþykkti í upphafi ársins 2015 sérstakar reglur um hvenær Blindrafélagið ætti að greiða kostnað vegna leigubifreiða stjórnarmanna og sömuleiðis fyrir forystumenn nefnda og deilda. Reglurnar eru eftirfarandi:

Blindrafélagið reiðir aksturskostnað vegna þátttöku stjórnarmanna félagsins á stjórnar- og félagsfundi.

Blindrafélagið greiðir aksturskostnað fyrir þá sem eru í forsvari fyrir nefndir

og deildir innan félagsins þegar fundir og viðburðir eru haldnir í viðkomandi nefnd og deild, ef reka þarf einhver erindi tengd starfinu og eins þegar samráðsfundir stjórnar, nefnda og deilda fara fram. Forsvarsmenn nefnda og deilda eru hvattir til ráðdeilda í þessum efnum með því að sameinast um ferðir eftir því sem unnt er og jafnframt að nýta sér símafundi þegar það hentar. Þetta verði prufað í 6 mánuði.

Blindrafélagið greiðir aksturs- og ferðakostnað fyrir þá félagsmenn sem eru skipaðir í sérstakar nefndir á vegum eða fyrir hönd félagsins. Má þar nefna ÖBÍ, Almannaheill og þegar um samráðsfundi er að ræða með öðrum hagsmunasamtökum fatlaðra.

Í byrjun marsmánaðar var staðið fyrir leiðtoga- og sjálfstyrkingarnámskeiði fyrir bæði stjórnarmenn og

forystumenn nefnda og deilda innan félagsins ásamt fyrir starfsfólk félagsins. Námskeiðið fór fram í húsi Blindrafélagsins og var námskeiðið á vegum Matta Ósvalds Stefánssonar. Alls mættu tíu manns og var mikil ánægja með námskeiðið.

Ljósmyndasamkeppninni *Blindir sjá* á vegum JCI-hreyfingarinnar á Íslandi var hleypt af stokkunum í byrjun marsmánaðar að frumkvæði JCI-hreyfingarinnar á Íslandi. Forseti

Íslands, hr. Ólafur Ragnar Grímsson, ýtti ljósmyndasamkeppninni úr vör á athöfninni sem fór fram í samkomusal Blindrafélagsins. Markmið keppinnar er að vekja athygli á að blindir og sjónskertir einstaklingar eru víða í samfélaginu og eru einnig virkir þátttakendur í því. Í ágústmánuði er svo stefnt að því að standa fyrir ljósmyndasýningu með bestu ljósmyndunum úr keppninni.

Starfslok framkvæmdastjóra

Í desember 2013 tilkynnti Ólafur Haraldsson, sem verið hafði framkvæmdastjóri Blindrafélagsins frá árinu 2002, að hann óskaði eftir því að láta af störfum sem framkvæmdastjóri á miðju ári 2014 enda væri hann kominn á lífeyrisaldur. Stjórn Blindrafélagsins féllst á beiðnina og ákvað að ráða Kristín Halldór Einarsson, fráfarandi formann, sem næsta framkvæmdastjóra frá og með 1. júlí

2014. Ólafi Haraldssyni eru færðar innilegar þakkir fyrir hans störf í þágu Blindrafélagsins á síðustu 12 árum. Haldið var kveðjuhóf Ólafi til heiðurs þegar hann lauk störfum fyrir Blindrafélagið. Í athöfninni var Ólafi svo færður Gulllampi Blindrafélagsins úr hendi formanns Blindrafélagsins. Stjórn Blindrafélagsins óskar Ólafi velfarnaðar í framtíðinni.

Stofnfundur Suðurnesjadeildar Blindrafélagsins á afmæli félagsins

Á 75 ára afmæli Blindrafélagsins var stofnuð Suðurnesjadeild Blindrafélagsins og mættu tæplega 20 einstaklingar á stofnfundinn. Markmið deildarinnar er fyrst og fremst að berjast fyrir hagsmunum blindra og sjónskertra einstaklinga á Suðurnesjum ásamt því að styrkja

og efla félagsstarf blindra og sjónskertra á svæðinu. Í stjórn deildarinnar voru kjörin þau María Hauksdóttir formaður, Már Gunnarsson, Sigfús B. Ingvason, Kristín Sveinsdóttir og Þormar Helgi Ingimarsson.

Stofnun AMD-deildar

Í lok marsmánaðar var stofnuð AMD-deild innan Blindrafélagsins. Sú deild er fyrir þá einstaklinga sem búa við aldurstengda augnbotnahrörnun og aðstandendur þeirra. Markmið stofnunar þessarar deildar er fyrst og fremst að gefa þessum einstaklingum kost á að fá fræðslu og stuðning við sjónmissinn. Einnig er markmiðið að grípa fyrr inn í sjónmissinn. Alltof algengt er að einstaklingar með AMD leiti sér aðstoðar og fræðslu of seint í ferlinu. Blindrafélagið væntir þess að deildin

geti stuðlað að aukinni fræðslu og veitt stuðning aðstandendum fólks með AMD. Góð mæting var á stofnfundinum og er það merki um að bæði einstaklingar og aðstandendur fólks með AMD hafi brýna þörf til þess að sækja sér bæði fræðslu og stuðning. Í fyrstu stjórn AMD-deildar Blindrafélagsins voru kjörin þau Sigpór U. Hallfreðsson, Guðleif Helgadóttir, Sigurður G. Tómasson og Heba Júlíusdóttir.

Skýrsla um innra starf Blindrafélagsins

Á haustmánuðum 2014 hvatti formaður félagsins til þess að sett yrði á laggirnar nefnd til þess að skoða innra starf Blindrafélagsins. Sú nefnd var skipuð á stjórnarfundi í október 2014. Helstu niðurstöður nefndarinnar eru að búa til eitt kort sem getur bæði verið leigubílakort og félagsskírteini Blindrafélagsins. Kortið væri með nafni og mynd hvers félagsmanns og sömuleiðis væri hægt að nýta kortið hjá ýmsum fyrirtækjum og þjónustuaðilum sem veita félagsmönnum Blindrafélagsins afslætti. Nefndin leggur til að trúnaðarmenn safni upplýsingum um nánasta aðstandanda allra félagsmanna í félaginu svo hafa megji samband ef slys eða voveiflegir atburðir gerast í starfsemi

Blindrafélagsins. Nefndin leggur einnig til að komið verði á fót gestaþjóni en hlutverk hans er að taka á móti félagsmönnum þegar fundir og aðrir viðburðir eru á vegum félagsins. Nefndin vill sömuleiðis endurvekja tæknikvöldin en á þeim kvöldum gafst félagsmönnum kostur á að koma með hjálpartækin sín og fá bæði leiðsögn og kennslu um notkun þeirra. Að lokum er lagt til að staðið verði fyrir sameiginlegri árshátíð starfsfólks Blindrafélagsins, stjórnarmanna í stjórn og nefndum á vegum félagsins ásamt mökum ofantaldra einstaklinga. Þannig skapist vettvangur þessara einstaklinga til að kynnast og styrkja um leið tengsl skrifstofunnar við starfsemi félagsins og öfugt.

Stjórnarkaffi/grasrótarkaffi

Tvisvar sinnum hefur verið staðið fyrir stjórnarkaffi og var markmið kaffisamsætisins fyrst og fremst að gefa félagsmönnum Blindrafélagsins tækifæri til að ræða við stjórnarmenn og koma með hugmyndir að starfi og stefnumótun félagsins. Stjórnarkaffið

verður framvegis kallað Grasrótarkaffi og er stefnt að því að slíkt kaffi verði haldið síðasta laugardag í þeim mánuðum sem bera 31 dag að undanskildum júlí og desember.

Valdar greinar

Valdar greinar fagna um þessar mundir 40 ára starfsafmæli sínu. En upphafið af Völdum greinum eiga félagar í Blindrafélaginu. Lionsklúbburinn Njörður sá um að lesa inn valdar greinar úr dagblöðum landsins, sem báru ekki á góma í ljósvakamiðlum. Verkefnið fólst fyrst og fremst í því að lesa inná segulbandssnældur fréttir úr blöðunum tvisvar sinnum í mánuði. Í tímansrás með komu veraldarvefsins og aukins aðgengis blinds og sjónskerts fólks að internetinu hefur verið æ auðveldara fyrir félagsmenn

Blindrafélagsins að sækja sér fréttir á vefnum og með tilkomu nýja Vefvarps Blindrafélagsins þar sem notendur tækisins geta hlustað á m.a. Morgunblaðið og Fréttatímann hefur stjórn Blindrafélagsins ákveðið að hætta lestri valdra greina á hljóðtímariti Blindrafélagsins Völdum greinum frá og með 1.maí nk. Útgáfan verður því með breyttu sniði framvegis á þann máta að lesnar verða fréttir og tilkynningar úr starfi félagsins, tekin verða viðtöl og eldri viðtöl endurflutt.

Víðsjá – tímarit Blindrafélagsins

Að venju var Víðsjá gefin út tvisvar á starfsárinu og send til um 20 þúsund einstaklinga. Miðað við dreifingu Víðsjár er blaðið eitt best lesna tímarit sem gefið er út á Íslandi og ef marka má skoðanakönnun Capacent Gallup frá 2014. Í harðnandi

samkeppni á bæði auglýsinga- og styrktarmörkuðum hafa bæði auglýsingar og heimtur úr blaðsölu og happadrættisölu aukist á árinu og er það til marks um fagleg vinnubrögð og fróðlega jákvæða umfjöllun um bæði starfsemi

félagsins og síðast en ekki síst líf og störf blindra og sjónskertra vítt og breitt um landið. Auknar sölutölur gefa félaginu fleiri stöðir undir starfsemi félagsins og um leið stjórn

og félagsmönnum kost á að hrinda fleiri verkefnum af stað til hagsbóta blindum og sjónskertum einstaklingum.

Varðveisla á gömlu efni í eigu Blindrafélagsins

Stjórn Blindrafélagsins ákvað í upphafi ársins 2015 að hefja varðveislu á gömlu efni í eigu félagsins og sömuleiðis úr sögu félagsins. Ákveðið hefur verið annars vegar að fá þær Elínborgu Lárusdóttur, fyrrum félagsráðgjafa Blindrafélagsins, síðar Sjónstöðvar Íslands, og Dóru Hannesdóttur, fyrrum starfsmann Blindrafélagsins, til að safna saman og merkja gamlar

ljósmyndir í eigu félagsins. Hins vegar var ákveðið að fá Gísla Helgason, félagsmann Blindrafélagsins, til að safna saman ýmsum hljóðritunum úr sögu félagsins. Það snýr að ýmsum fundum, samkomum og ekki síst viðtölum við fólk úr félaginu og annað fólk sem hefur tengst félaginu í gegnum tíðina.

Viljayfirlýsing um að hefja sérstakt nám fyrir kennara blindra og sjónskertra nemenda

Þann 19. ágúst sl., á 75 ára afmæli Blindrafélagsins, var undirrituð viljayfirlýsing á milli Blindrafélagsins, Miðstöðvarinnar, Blindravinafélags Íslands og Menntavísindasviðs Háskóla Íslands um að koma á fót námi fyrir þá kennara sem vinna með blindum og sjónskertum nemendum. Blindrafélagið og Blindravinafélagið samþykktu sl. sumar að setja hvort um sig allt að 10 millj. kr. í verkefni til að koma sérstöku blindrakennaranámi og

námskeiðum á laggirnar. Skipuð var nefnd á haustmánuðum 2013 til að skoða möguleika á námi fyrir þessa kennara og sömuleiðis til hvaða náms ætti að horfa í upphafi ef þessu námi yrði komið á fót. Í skýrslunni gerir starfshópurinn tillögu um að þrenns konar nám verði í boði:

1. Stök námskeið (fjögur sérhæfð 10e námskeið).
2. Sérhæfing í 60e diplómu.
3. Sérhæfing í 120e meistaranámi.

Mælir starfshópurinn með því að í fyrstu verði einungis í boði diplómanám (60–70e) og stök námskeið (4x10e).

Áformað er að Blindrafélagið og Blindravinafélagið kosti námskeiðin og náminu verði hleypt af stokkunum haustið 2016.

Umsögn Blindrafélagsins, samtaka blindra og sjónskertra á Íslandi um frumvarp til laga um sérhæfða þjónustumiðstöð á sviði heilbrigðis- og félagsþjónustu (heildarlög), 257. mál.

Reykjavík 13. nóvember 2014.

Velferðarnefnd Alþingis

Nefndarsvið Alþingis (nefndasvid@althingi.is)

Austurstræti 8-10

150 Reykjavík

Það frumvarp sem hér er tekið til umsagnar fjallar um sameiningu þriggja stofnanna sem þjónusta fatlað fólk. Þessar stofnanir eru: Greiningastöð ríkisins, Heyrnar- og talmeinaastöð Íslands, Þjónusta og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga og TMF - Tölvumiðstöð.

Blindrafélagið skilaði inn umsögn um drög að þessu frumvarpi í apríl síðast liðnum til verkefnastjórnar. Í meginatriðum má segja þetta um þá umsögn:

- Blindrafélagið lýsti ánægju sinni með þá þróun sem verið

hefur á þjónustu við blinda og sjónskerta einstaklinga frá 2009, þegar Þjónusta og þekkingarmiðstöðin fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga tók til starfa.

- Blindrafélagið félst á að kostir gætu fylgt sameiningu.
- Blindrafélagið lýsti áhyggjum yfir að ný stofnun yrði undirfjármögnun með þeim afleiðingum að þjónusta við blinda og sjónskerta einstaklinga myndi versna til mikilla muna.

Þegar litið til þess hvernig hið opinbera hefur staðið að þjónustu við blint og sjónskert fólk á Íslandi, þá er sú saga hinu opinbera ekki til framdráttar.

Það var t.d. ekki fyrr en 1977 sem hið opinbera axlaði ábyrgð á menntun blindra barna. En allt fram að þeim tíma hafði Blindravinafélag Íslands borið fjárhagslega ábyrgð á menntun blindra barna á Íslandi.

Árið 1985 var Sjónstöð Íslands stofnuð, áratugum eftir að sambærilegar stofnanir voru settar á fót í nágrannlöndunum. Sú stofnun var lengst af fjárvana og gat ekki sinnt mikilvægri þjónustu. Blindrafélagið átti stóran hlut af stofnun Sjónstöðvar Íslands.

Árið 2004 var blindradeild Álftamýraskóla lögð niður og áform voru kynnt um að í staðin kæmi um 5 klst. ráðgjöf sem dekkja átti þjónustu við öll blind og sjónskert börn á landinu, sem eru yfir 100 talsins.

Á árunum 2005 til 2007 komu fram tillögur um að sameina Heyrnar og talmeinastöð Íslands og Sjónstöð Íslands í eina stofnun. Þær tillögu fólu ekki sér útfærslu á því hvernig standa ætti að og bæta þjónustu við blind og sjónskert börn og ungmenni í skólakerfinu, sem mikil þörf var á, og hið opinbera var í engu að sinna á þessum árum. Foreldrar blindra og

sjónskertra barna og ungt blint og sjónskert fólk sá sig á þessum árum tilneytt til að flytjast erlendis til að hafa kost á aðgengilegri menntun. Í kjölfar þess að það tókst að stöðva þessar ómarkvissu hugmyndir um sameiningu Heyrnar og talmeinastöðvar Íslands og Sjónstöðvarinnar tókst að fá Menntamálaráðherra til að setja á fót verkefnahóp sem hóf skoðun á hvað nauðsynlegt væri að gera til að blind og sjónskert börn fengju þá þjónustu sem þau áttu rétt á. Var þessi vinna sett í gang í kjölfar úttektar erlendra sérfræðinga sem kostuð var af Blindrafélaginu.

Skipulag og niðurstaða þeirra vinnu, sem unnin var undir forræði félagsmálaráðuneytisins, var um margt til fyrirmyndar þegar kemur að samráði við hagsmunaaðila.

Í desember 2008, rétt fyrir jól og í miðju Hruni, voru samþykkt lög um nýja þjónustustofnun: Þjónustu og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga. Miðstöðin tók til starfa í upphafi árs 2009. Á árinu 2008, þegar ljóst þótti í hvað stefndi, lögðu Blindrafélagið og Blindravinafélag Íslands umtalsverða fjármuni í að mennta nýráðna starfsmenn hinnar nýju Miðstöðvar.

Vegna þess góða starfs sem unnið hefur verið frá upphafi á Miðstöðinni

er nú svo komið að í fyrst sinn í sögunni er hægt að tala um að þjónusta við blint og sjónskert fólk á Íslandi sé sambærileg og í nágrannalöndum okkar. Í sumum tilfellum, eins og þegar kemur að hugmyndafræði og þjónustu við börn og ungmenni, má jafnvel sjá merki um meiri framsækni og betri þjónustu en í sumum nágrannalöndum okkar.

Að ýmsu leiti má segja að tekist hafi að gera veikleika, sem oft eru taldir felast í fámenninu hér á landi, að tækifærum til að gera þjónustuna

betri og stytta boðleiðir og gera aðgengi að þjónustunni mjög gott og persónulegt.

Blindrafélagið hefur á þeim árum sem liðin eru frá stofnun Miðstöðvarinnar haft frumkvæði að því að 150 milljónum króna hefur verið veitt til verkefna og málefna blindra og sjónskertra sem ætlað er að stuðla að auknu sjálfstæði þeirra. Þar af hafa umtalsverðir fjármunir farið í að mennta og endurmennta starfsfólk ríkisins sem starfað hefur á þjónustu og þekkingarmiðstöðinni fyrir blint, sjónskert og dauðblint fólk.

Almennt um frumvarpið og markmiðin með því.

Í inngangi athugasemda við frumvarpið er gerð grein fyrir því að um nokkurra ára skeið hafi verið til skoðunar hugmyndir um sameiningu og/eða samvinnu þjónustustofnanna sem veita fötluðu fólki sérhæfða þjónustu á landsvísu. Í skýrslu Ríkisendurskoðunar frá apríl 2013 kemur fram að sterkar líkur séu á að sameining feli í sér bæði faglegan og fjárhagslegan ávinning. Ítrekað hefur komið fram hjá félagsmálaráðherra í umfjöllun um málið að fjárhagslegur ávinningur sameiningar verði nýttur til að bæta þjónustuna og allir þeir þjónustuhópar sem hin nýja stofnun muni sinna eigi kost á fjölbreyttari og betri þjónustu hjá nýrri þjónustustofnun.

Í ljósi þess að þeim einstaklingum fer fjölgandi sem þurfa á ólíkri

sérfræðiþjónustu að halda, m.a. fjölfötluð börn og eldra fólk sem bæði eru sjón- og heyrnarskert, er auðvelt að sjá þá hagsmuni sem felast í því að hægt sé að sækja sem mesta þjónustu til einnar þjónustustofnunnar þar sem starfar fjölmennur og fjölbreyttur hópur öflugs fagfólks.

Blindrafélagið varar þó við því að ýmsir neikvæðir þættir sem eru í umhverfi Greiningarstöðvar ríkisins og Heyrnar og talmeinstöðvar Íslands, og liggja í löngum biðlistum hjá Greiningarstöðinni og mikilli kostnaðarþátttöku heyrnarskertra í heyrnartækjum, verði hluti af umhverfi nýrrar stofnunnar. Það er ekki ásættanlegt.

Blindrafélagið er, með þeim fyrirvörum sem hér hafa verið raktir, almennt séð jákvætt gagnvart þeim markmiðum sameiningarinnar sem felast í:

- a. Að byggð verði upp markvissari og skilvirkari þjónusta fyrir þjónustunotendur stofnanna.
- b. Að styrkja sérhæfingu og samhæfingu í starfi mismunandi fagstétta og með því auka gæði þjónustunnar.
- c. Að til verði fjárhagslega öflug þjónustustofnun við fatlað fólk.
- d. Að fjárhagslegur ávinningur af sameiningunni verði nýttur til að bæta þjónustuna.
- e. Að festa í sessi að umrædd þjónusta sé miðlæg þriðja stigs þjónusta á ábyrgð ríkisins,

Megin áhyggjur Blindrafélagsins varðandi þessa sameiningu snúa að því að hin nýja stofnun verði undirfjármögnuð frá upphafi.

Þegar litið er til umsagnar Fjármála- og efnahagsráðuneytisins verður ekki annað séð en að þær áhyggjur

sé að fullu réttmætar. Umsögnin verður ekki skilin öðruvísi en að ráð sé gert fyrir að sá takmarkaði fjárhagslegi ávinningur sem af sameiningunni kann að skapast, eigi að nýta til að greiða fyrir flutningskostnað, fjölgun starfsgilda og fjölgun þjónustunotenda. Ekki er gert ráð fyrir viðbótarfjárveitingum frá því sem nú er og starfsemi sem í dag er undirfjármögnuð mun áfram verða undirfjármögnuð. Þar með sé ekki gert ráð fyrir fjármunum til að útrýma biðlistum sem nú eru eftir þjónustu Greiningastöðvar ríkisins og/eða til að minnka óhóflega kostnaðarþátttöku heyrnarskertra í heyrnartækjum. Blindrafélagið hefur verulegar áhyggjur af því að þetta muni hafa í för með sér að jafnað verði niður á við í þjónustunni og að það verði þjónusta við blinda og sjónskerta sem muni þar líða mest fyrir. Blindrafélagið óttast því að þjónusta við blinda og sjónskerta muni færast til baka um mörg ár ef hin nýja stofnun verður undirfjármögnuð frá upphafi, eins og lesa má úr umsögn Fjármála- og efnahagsráðuneytisins.

Umsagnir um einstakar greinar frumvarpsins.

1. gr. Markmið og hlutverk.

Blindrafélagið leggur á það áherslu að ný stofnun heyri undir sama ráðherra og fer með málefni fatlaðra.

2. gr. Skipulag og stjórn.

Af fenginni reynslu þá telur Blindrafélagið mikilvægt að til staðar sé samráðsvettvangur stjórnenda þjónustustofnanna fyrir fatlað fólk og hagsmunaaðila. Slíkt er til staðar í lögum um þjónustu og þekkingarmiðstöðina fyrir blinda sjónskerta og dauflinda

einstaklinga. Gott samstarf allra hagsmunaaðila er ekki síst dýmætt stjórnendum þeirra opinberu stofnanna sem í hlut eiga. Blindrafélagið leggur því til að í þessa grein verði sett ákvæði um samstarfshóp hagsmunaaðila sem verði forstjóra til ráðgjafar.

3. gr. Skilgreining hugtaka.

Í tölulið nr. 5 er sett fram skilgreining um að sjaldgæfir sjúkdómar teljist vera þeir sem einn af hverjum 5000 séu með. Hvaðan þessi 5000 tala er komin er ekki gott að átta sig á. Blindrafélagið leggur til að notuð verði sambærileg skilgreining og í Evrópu sem er 1 af hverjum 2000. Sjá <http://www.eurordis.org/about-rare-diseases>

Gerð er tillaga um að bætt verði inn nýrri skilgreiningu og hún verði svohljóðandi:

"Lögblanda: Minna en 10% sjón með venjulegum sjónglerjum, og innan við 10 gráðu sjónsvið samkvæmt lækisfræðilegri greiningu." Þessi skilgreining er mikið notuð varðandi afmörkun á þjónustu og réttindum. Þannig er lögblanda notuð sem skilgreining fyrir 75% örorkumati.

Einnig leggur Blindrafélagið til að mörk sjónskerðingar verði færð frá 30% upp í 50% á nokkrum árum. Sjá tillögu um ákvæði til bráðabirgða.

4. gr. Verkefni og starfssvið.

Blindrafélagið er þeirrar skoðunar að mikilvægt sé að hagsmunafélög notenda verði kölluð til samráðs við

gerð reglugerðar um verkefni og starfssvið stofnunarinnar.

5. gr. Hjálpartæki og 9. gr. Rekstur og gjaldtaka.

Í ljósi þess að hjálpartæki fyrir blinda og sjónskerta geta verið mjög dýr þá telur Blindrafélagið mikilvægt að tryggja að kostnaður notenda verði ekki það íþyngjandi að það geti leitt

til brottfalls úr námi, af vinnumarkaði eða úr tómstundum. En mikil verðmæti liggja í atvinnupátttöku blindra og sjónskertra eins og meðfylgjandi minnisblað frá Benedikt

Jóhannessyni hjá Talnakönnun gerir grein fyrir. Kostnaðarþátttaka að þessu leiti getur hæglega orðið að félagslegri fötlun, samanber skilgreiningu á fötlun í Samningi Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks.

Blindrafélagið er andsnúið því að börn upp að 18 ára aldri verði látin bera kostnað vegna hjálpartækja sem þau þurfa að nota að mati fagfólks.

Ákvæði til bráðbirgða

Blindrafélagið leggur til að við bætist nýtt ákvæði þar sem kveðið verði á um breytingar á sjónskerðingarmörkum eins og þau eru skilgreind í 8. tölulið 3. greinar, á þann hátt að frá 1. janúar 2017 verði mörkin 40% sjón (0,4) og 50% (0,5) frá 1. janúar 2021.

Það er mikilvægt að hafa í huga í þessu samhengi að þegar sjón er komin undir 50% þá er viðkomandi ekki heimilt lengur að aka bifreið samkvæmt umferðarlögum. Að því leiti hefur það mun meiri áhrif á

lífsgæði einstaklinga og möguleika þeirra til virkrar samfélagsþátttöku að fara undir 50% sjón heldur en undir 30% sjón. Í dag er hópur einstaklinga sem er með sjón á bilinu 30 - 50% sem á engan rétt á þjónustu eða endurhæfingu. Með því að grípa fyrr inní myndu líkur á því að viðkomandi einstaklingum tækist að takast á við sjónmissinn og verða áfram virkir aukast verulega, samanber almenna reynslu af snemmtækri íhlutun. Mjög víða erlendis er verið að færa sjónskerðingarmörk úr 30% í 50%.

Niðurlag

Eins og fram kemur í þessari umsögn þá er almenn ánægja með hvernig staðið hefur verið að þjónustu við blinda og sjónskerta einstaklinga frá því að þjónustu og þekkingarmiðstöðin fyrir blinda sjónskerta og daufblinda einstaklinga tók til starfa í upphafi árs 2009. Felst sú ánægja ekki síst í þeirri hugmyndafræði að þjónustuna skuli veita á heimavelli þjónustuþega og styðja hvern og einn einstakling til sjálfstæðis á hans eigin forsendum.

Blindrafélagið hefur átt í mjög góðu samstarfi við bæði stjórnendur og starfsmenn þjónustu og þekkingarmiðstöðvarinnar og félagið hefur notið dýrmæts faglegs stuðnings frá starfsmönnum. Félagið hefur styrkt fjárhagslega verkefni eins og námskeiðshald með erlendum leiðbeinendum og leiðsöguhundaverkefnið. Starfsmenn miðstöðvarinnar hafa jafnframt verið styrktir til mennta og að sækja ráðstefnur erlendis. En virk þátttaka í

erlendu samstarfi hefur tvímælalaust stuðlað að framsækni í hugmyndafræði og þjónustu.

Til marks um góðan árangur af starfi þjónustu og

þekkingarmiðstöðvarinnar fyrir blindra, sjónskerta og dauðblinda einstaklinga er hægt að nefna að þegar miðstöðin tók til starfa var einungis einn blindur/sjónskertur einstaklingur í háskólanámi. Í dag

eru þeir 13. Einnig má nefna að virkni meðal blindra og sjónskertra einstaklinga á virkum vinnualdri er há á Íslandi samanborið við nágrannalönd okkar.

Í minnisblaði um hagnað af atvinnuþátttöku blindra og sjónskertra, sem fylgir þessari umsögn og Blindrafélagið fékk Benedikt Jóhannesson til að taka saman, segir m.a.:

"Heildarhagnaður samfélagsins af atvinnuþátttöku hópsins er um 800 milljónir króna á ári og dreifist á ríkið, gegnum aukna skatta og minni útgjalda, lífeyrissjóði, aðstandendur og einstaklingana sjálfa."

Það má vera ljós að það liggja mikil samfélagsleg verðmæti í því að tryggja að þjónusta við blindra og sjónskerta sé með þeim hætti að þeim sé gert kleyft að vera samfélagslega virkir og lifa sem sjálfstæðustu lífi.

Blindrafélagið hefur hinsvegar miklar áhyggjur af því, og byggir það m.a. á umsögnum annarra lykilaðila, að fyrirhuguð sameining sé einfaldlega

ekki nægjanlega vel undirbúin og að yfirgnæfandi líkur séu á því að hin nýja stofnun verði undirfjármögnuð frá upphafi og þau markmið sem sameiningin á að skila náist þar af leiðandi ekki. Verði það raunin þá væri betur heima setið en af stað farið.

Fyrir hönd Blindrafélagsins, samtaka blindra og sjónskertra á Íslandi.

Kristinn Halldór Einarsson
framkvæmdastjóri.

Bergvín Oddsson
Formaður.

Minnisblað um hagnað af atvinnuþátttöku blindra og sjónskertra

Í liðinni viku hafði Kristinn Halldór Einarsson, framkvæmdastjóri Blindrafélagsins, samband við undirritaðan og bað Talnakönnun að

taka saman minnisblað um þjóðhagslegan hag af þátttöku blindra og sjónskertra í atvinnulífinu. Í kjölfarið hittumst við ásamt

formanni Blindrafélagsins og fórum yfir gögn um málið, en úttektin er

gerð að frumkvæði stjórnar félagsins.

Gögn

Fyrir liggur ný könnun á atvinnuþátttöku blindra og sjónskertra einstaklinga hér á landi sem sýnir mikla atvinnuþátttöku þessa hóps í alþjóðlegum samanburði. Könnunin er gerð af Þjónustu – og þekkingarmiðstöð fyrir blindra, sjónskerta og dauðblinda einstaklinga, *Virkni blindra og sjónskertra einstaklinga á atvinnualdri 18 – 67 ára (Virkni blindra)*, er lögð til grundvallar útreikningunum sem heimild um

atvinnuþátttöku og aldursdreifingu hópsins. Jafnframt koma þar fram gagnlegar upplýsingar um atvinnuþátttöku sambærilegra hópa í öðrum löndum. Einnig er höfð hliðsjón af skýrslu sem nefnist *Avoidable Visual Impairment – A Human, Social, and Developmental Issue* frá WHO, útg. 2007. Við áætlun launa er tekið mið af upplýsingum frá Ríkisskattstjóra um laun eftir aldri.

Atvinnuþátttaka sjónskertra í ýmsum löndum

Í skýrslunni um virkni blindra kemur fram: „Í Danmörku var atvinnuleysið 69%, Finnlandi 55%, Noregi 68%, Þýskalandi 72%, Króatíu 50%, Ungverjalandi 77% og Póllandi 70%. Atvinnuleysi á meðal blindra og sjónskertra Bandaríkjamanna hefur ævinlega verið mikið (Ball og Mino, 2013). Vinnumálastofnun Bandaríkjanna, *The Bureau of Labor Statistics*, safnaði saman tölum um stöðu blindra og sjónskertra á vinnumarkaði árið 2010. Samkvæmt þeim voru 38% blindra og sjónskertra á aldrinum 16-64 ára í vinnu, 13% voru atvinnulausir og 56% voru skilgreindir sem ekki á vinnumarkaði, það er, hvorki atvinnulaus né í vinnu. Árið 2012 var atvinnuþátttaka blindra og

sjónskertra í Bandaríkjunum komin niður í 31% (*American Foundation for the Blind*, 2014).“

Í rannsókn Ólafíu K. Guðmundsdóttur frá árinu 2007 fyrir Blindrafélagið var könnuð staða félagsmanna Blindrafélagsins á aldrinum 18-67 ára, í atvinnu- og menntamálum. Alls fengust svör frá 127 manns og af þeim reyndust þá 63% vera í vinnu, 5,5% í námi og 31,5% heima.

Samkvæmt skýrslunni um virkni blindra voru það um 186 einstaklingar sem á atvinnualdri 18-67 ára árið 2013 og glímdu fyrst og fremst við sjónskerðingu eða blindu og nutu Þjónustu- og þekkingarmiðstöðvarinnar. Þar af

voru 102 karlar og 84 konur. Byggt er á þessum hópi við útreikningana, þ.e. lögð er til grundvallar aldursskipting og atvinnuþátttaka þessa hóps og tekið mið af tekjum einstaklinga skv. upplýsingum frá Ríkisskattstjóra.

Í skýrslunni kom eftirfarandi fram: Af fólki á aldrinum 18-67 ára voru 47,3% vera í vinnu, 13,3% í námi, 11,7% í annarri virkni, 12,2% í engri

virkni, 2,1% voru skráð atvinnulaus og voru því í atvinnuleit og ekki var vitað um virkni 13,3% notenda.

Í ljós kom að virknin er mismunandi eftir aldri. Í yngsta aldurshópnum, 18 – 30 ára, voru 16% að vinna, hjá notendum á aldrinum 31 – 59 ára reyndust 57,9% vera í vinnu og hjá notendum á aldrinum 60-67 ára reyndust 35,7% vera í vinnu.

Útreikningar

Með því að skoða aldursdreifingu í hópi notenda (mynd 1 í skýrslunni um virkni sjónskertra) og tengja hana má áætla hverjar atvinnutekjur hefðu orðið miðað við að allur hópurinn hefði verið virkur og með meðaltekjur miðað við sinn aldurshóp (m.v. tekjur einstaklinga árið 2012). Þá fæst að ef allir hefðu verið virkir væri framlagið 532 milljónir króna á ári. Miðað við upplýsingar um atvinnuþátttöku eru tekjur þeirra sem vinna um 261 milljón króna á ári eða um 49%. Þetta er hærra hlutfall en miðað er við hlutfall þeirra sem eru í vinnu í hópnum öllum, sem kemur til af því að þeir sem eru í vinnu eru almennt eldri en hinir sem eru t.d. í námi og laun hærri á þeim aldri.

Berum þessa tölu saman við atvinnuþátttöku í öðrum löndum. Samkvæmt framansögðu virðist atvinnuþátttakan nær alls vera minni en hér á landi (nema í Króatíu þar sem hún er svipuð, ef marka má

tölurnar), frá 23% (Ungverjaland) í 45% (Finnland). Algengt virðist að hlutfallið sé nálægt 30% (Þýskaland, Noregur, Danmörk, Bandaríkin). Ef miðað er við þá tölu sést að virknin hér á landi umfram þessi nágrannalönd sem virðast að mörgu leyti svipuð fæst að framlag Íslendinga í þessum hópi er um 101 milljón króna meira árlega en hjá hinum í hópnum.

Samkvæmt könnun sem gerð var í Ástralíu árið 2004 og vitnað er til í skýrslu WHO (bls. 5) er umönnunarkostnaður um blinda og sjónskertra um helmingur af töpuðu vinnuframlagi. Því má áætla að hér sparist um 50 milljónir árlega vegna meiri atvinnuþátttöku blindra og sjónskertra.

Alls leiðir aukin atvinnuþátttaka þessa hóps hér á landi umfram það sem annars staðar er til um 150 milljóna króna meiri verðmæta en af því sem er í sambærilegum löndum.

Heildarhagnaður samfélagsins af atvinnupátttöku hópsins er um 800 milljónir króna á ári og dreifist á ríkið,

gegnum aukna skatta og minni útgjalda, lífeyrissjóði, aðstandendur og einstaklingana sjálfa.

Niðurlag

Það er öllum mikils virði að vera virkur í þjóðfélaginu. Því er mikilvægt að blindir og sjónskertir hafi sem best tækifæri til þess að vinna og njóti til þess menntunar og endurhæfingar. Þeir sem vinna eða stunda nám eru mun ánægðari með

stöðu sína en þeir sem óvirkir eru og eru heilbrigðari til sálar og líkama. Auk þessara gæða sem fylgja atvinnupátttöku sýna framangreindir útreikningar að þjóðfélagið hefur beinan hag af henni í krónum og aurum reiknað.

Reykjavík, 14. nóv. 2014

Benedikt Jóhannesson, Ph.D.

Lokaorð

Fyrir hönd stjórnar Blindrafélagsins færi ég öllum þeim fjölmörgu félagsmönnum, sem komið hafa að því að gera starfsemi Blindrafélagsins eins blómlega og raun ber vitni, kærar þakkir fyrir sitt verðmæta framlag. Það er umtalsverð vinna sem liggur í því að skipuleggja starfsemi deilda, nefnda og klúbba á vegum félagsins, en þar hefur víða verið blómlegt starf um margra ára skeið. Starfsfólki félagsins eru einnig færðar kærar þakkir fyrir vel unnin störf og trúmennsku í garð félagsins og

félagsmanna. Sömuleiðis færi ég svo stjórnarmönnum kærar þakkir fyrir jákvætt og uppbyggilegt samstarf á árinu. Blindrafélagið hefur um margra ára skeið haft að leiðarljósi í starfsemi sinni fagmennsku og traust sem gerir félagið eitt fremsta hagsmunafélag fatlaðra á Íslandi. Jákvæð samskipti og uppbyggileg gagnrýni um úrbætur til handa félagsmönnum sínum hvert sem litið er hjálpar bæði félaginu og forystumönnum félagsins að gera enn betur og halda áfram að ryðja ýmsum hindrunum úr vegi til

hagsbóta blindum og sjónskertum.
Sterkt félag með framsýnina að
vopni ásamt öflugum félagsmönnum
gerir Blindrafélaginu alla vegi færa til

að ná markmiðum sínum í
framtíðinni.

F.h. stjórnar Blindrafélagsins,
Bergvin Oddsson formaður

.

Starfsmannamál 2014

Á árinu 2014 urðu þó nokkrar breytingar á starfsmannahaldi Blindrafélagsins.

Í júlí tók Kristinn Halldór Einarsson við sem framkvæmdastjóri þegar Ólafur Haraldsson lét af störfum fyrir aldurs sakir og að eigin ósk. Ólafur átti að baki 12 ára farsælt starf fyrir Blindrafélagið og var hann kvaddur í sérstakri móttöku sem haldin var honum til heiðurs þann 3. júlí og af því tilefni var honum veittur Gulllampi Blindrafélagsins.

Í ágúst hóf Friðrik Steinn Friðriksson störf sem fjáröflunarfulltrúi. Meðfram almennum störfum fjáröflunarfulltrúa mun Friðrik sinna uppsetningu á ýmsu efni félagsins, svo sem Víðsjá, leiðsöguhundadagatalinu, ársskýrslum og öðru efni sem félagið gefur út.

Harpa Völundardóttir, sem starfað hefur hjá Blindrafélaginu í 27 ár, óskaði eftir að láta af störfum í september. Er ástæða til að þakka henni fyrir langan og farsælan starfsferil í þágu félagsins og eru henni hér með færðar góðar kveðjur og óskir um farsæla framtíð. Sérstakt kveðjuhóf hefur verið haldið Hörpu til

heiðurs í samræmi við óskir sem hún hafði um það.

Í september var Helga Friðriksdóttir ráðin í stærra starfshlutfall sem trúnaðarmaður þegar Haraldur Matthíasson sagði upp sem trúnaðarmaður.

Í september lét Lóa Birna Tryggvadóttir af störfum hjá félaginu. Um svipað leyti hóf Arnheiður Björnsdóttir störf, en Arna er félagsmaður. Arna mun aðallega sinna móttöku nýrra félagsmanna auk þess að vera félagsmönnum til aðstoðar í samskiptum við aðila sem koma að þjónustu við félagsmenn.

Í desember hóf Lára Kristín Lárusdóttir störf á móttöku skrifstofunnar og mun hún jafnframt hafa umsjón með hjálpartækjaverslun félagsins.

Frá og með áramótum varð sú breyting á að Birkir Rúnar Gunnarsson byrjaði að starfa fyrir félagið sem verktaki að eigin ósk. Birkir mun áfram sinna aðgengismálum fyrir Blindrafélagið og starfar eins og áður frá Bandaríkjunum þar sem hann býr.

Blindrafélagið þakkar öllum starfsmönnum sínum vel unnin störf á árinu og óskar þeim sem hurfu frá störfum velfarnaðar á öðrum sviðum.

Við lok ársins 2014 störfuðu 17 einstaklingar hjá félaginu í 11,25 stöðugildum. Þeir eru, taldir í stafrófsröð:

Arnheiður Björnsdóttir, ráðgjafi

Baldur Snær Sigurðsson,

tölvuráðgjafi

Brynja Arthúrsdóttir,

aðaltrúnaðarmaður og

kynningarfulltrúi

Elín Bjarnadóttir, trúnaðarmaður

Friðrik Steinn Friðriksson,

fjáröflunarfulltrúi

Grímur Þóroddsson, húsvörður

Helga Friðriksdóttir, trúnaðarmaður

Hildur Björnsdóttir, gjaldkeri og

umsjónarmaður ferðaþjónustu

blindra

Katrín Gunnarsdóttir, ræstingar

Kristinn Halldór Einarsson,

framkvæmdastjóri

Kristín Waage, bókarí

Lára Kristín Lárusdóttir, afgreiðsla og

sala hjálpartækja

Margrét Pálsdóttir, fjáröflunarfulltrúi

Marjakaisa Matthíasson,

alþjóðafulltrúi og starfsmaður deilda

Steinunn Hákonardóttir,

félagsmálafulltrúi

Þórkatla Norðquist, matartæknir í

eldhúsi

Þórunn Hjartardóttir, upplesari

Valinna greina

Heildarstarfsmannakostnaður

félagsins árið 2014 nam 88,7 millj.

kr. að meðtöldum launatengdum

gjöldum.

Nýtt bókhalds- og upplýsingakerfi

Í upphafi árs var tekið í notkun nýtt launakerfi. Gamla launakerfið, H-Laun, var orðið úrelt og ekki lengur þjónustað af framleiðanda þess og því óhjákvæmilegt að skipta. Kerfið sem varð fyrir valinu er DK, íslenskt kerfi sem notað er af fjölda fyrirtækja og samtaka. Í ljósi þess að óhjákvæmilegt var að taka í notkun nýtt launakerfi var sú ákvörðun tekin að fara með allt bókhald, birgðahald, sölu, innheimtu og félagaskrá í DK-kerfið frá og með 1.1.2015.

Undirbúningur hófst um mitt ár 2014

og í upphafi 2015 var nýtt DK-kerfi komið í notkun hjá bæði félaginu og vinnustofunni. Þessi breyting felur í sér að nýtt og öflugt kerfi leysir af hólmi þrjú önnur kerfi sem voru í notkun hjá félaginu. Sem hluta af starfslokasamningi við fráfaramandi framkvæmdastjóra Ólaf Haraldsson var samið um að hann myndi taka að sér allan undirbúning og umsjón með uppsetningu fram að áramótum. Þegar þetta er skrifað eru nánast allir daglegir ferlar farnir að virka rétt og starfsfólki gengur betur og betur með

hverjum deginum að nýta sér þá hagræðingu sem nýja kerfið býður

upp á umfram þau gömlu.

Ferðapjónusta Blindrafélagsins

Í lok árs 2014 voru 546 einstaklingar með ferðapjónustusamninga. Þar af eru 92 sem eru utan sveitarfélaga með samning um þjónustuna, þ.e. fá 21% afslátt af ferðunum auk umsýslugjalds sem er 50 kr. á ferð.

Á árinu 2014 hófust loksins viðræður við Reykjavíkurborg um nýjan ferðapjónustusamning sem lauk með nýjum samningi sem skrifað var undir 20. mars 2015 og tók samningurinn gildi frá og með 1. mars 2015.

Sú niðurstaða sem nú liggur fyrir er afrakstur vegferðar sem hófst með erindi sem sent var Velferðarráði Reykjavíkurborgar þann 1. nóvember 2011, þar sem óskað var eftir viðræðum um að færa fyrirkomulag ferðapjónustu blindra að ákvæðum Sáttmála Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks.

Seint árinu 2014 voru samþykktar nýjar reglur Reykjavíkurborgar um ferðapjónustu við fatlað fólk, sem unnar voru í tengslum við nýtt fyrirkomulag á ferðapjónustu við fatlað fólk á höfuðborgarsvæðinu. Þá þegar fóru viðræður milli Blindrafélagsins og velferðarsviðs Reykjavíkurborgar um nýjan samning á skrið. Fyrir hönd Blindrafélagsins stýrði Kristinn

Halldór Einarsson framkvæmdastjóri viðræðunum en hann hafði fylgt málinu eftir allt frá því að erindið var sent í nóvember 2011.

Samningurinn sem nú liggur fyrir felur í sér töluverðar umbætur fyrir þá notendur ferðapjónustunnar sem borið hafa mestan ferðakostnaðinn til þessa sökum fjarlægðar milli heimilis og vinnu eða skóla. Auk þess verða kostnaðarþrep tengd gjaldskrá leigubíla, þjónustan er ekki lengur tengd við þjónustutíma Strætó og ferð á milli A og B verður aldrei talin meira en ein ferð þótt hún fari upp fyrir fyrsta kostnaðarþrep.

Blindrafélagið innheimtir af notendum þá kostnaðarhlutdeild sem í þeirra hlut kemur fyrir ferðapjónustuna. Grunnkostnaðarhlutdeild notenda skal fylgja staðgreiðslufargjaldi fullorðinna hjá Strætó eins og það er hverju sinni. Við útreikning á kostnaðarþátttöku notenda skal notast við kostnaðarþrep og skal fyrsta þrep vera: startgjald + 25 km á dagtaxta (1. mars 2015: 660 kr. + (2 km x 328 kr.) + (23 km x 205 kr.) = 6031 kr.) samkvæmt gjaldskrá leigubílastöðvar sem veitir þjónustuna á hverjum tíma. Annað kostnaðarþrep skal vera 2.000 kr. hærra en það fyrsta, þriðja kostnaðarþrep 2.000 kr. hærra en

annað og svo koll af kolli.
Kostnaðarhlutdeild notenda hækkar um sem nemur einu staðgreiðslufargjaldi Strætó fyrir hvert kostnaðarþrep. Þetta þýðir að fyrsta kostnaðarþrep fer úr 4.000 kr. í 6.030 kr.

Ferðir sem farnar eru utan tímabilsins kl. 07:00–24:00 eru ekki niðurgreiddar af velferðarsviði og skal notandi greiða þær að fullu.

Nýir umsækjendur skulu sækja um ferðapjónustu fatlaðs fólks til þjónustumiðstöðva Reykjavíkurborgar í hverfi umsækjanda sem fjallar um umsókn umsækjanda og ákveður fjölda ferða í samræmi við reglur um ferðapjónustu fatlaðs fólks í Reykjavík. Umsókn um ferðapjónustu fatlaðs fólks skal senda til þjónustumiðstöðvar Reykjavíkurborgar í hverfi umsækjanda, sem tekur ákvörðun um veitingu ferðapjónustu. Umsækjandi getur veitt öðrum skriflegt umboð til að sækja um fyrir sína hönd. Þjónustumiðstöðvum er heimilt að óska eftir læknisvottorði þegar þörf er á nánari upplýsingum um fötlun umsækjanda. Umsókn skal metin á grundvelli möguleika umsækjanda til að nýta sér þjónustu almenningsvagna og/eða aðra ferðamöguleika.

Samningurinn felur í raun í sér að verið er að festa í sessi mjög mikilvæga þjónustu og framkvæmd hennar. Nánast öll þau viðhorf sem sett voru fram fyrir hönd Blindrafélagsins varðandi ferðapjónustuna eru nú komin inn í samninginn.

Meðal nýjunga er að gert er ráð fyrir að hægt sé að semja um að notendur ferðapjónustu fatlaðra á höfuðborgarsvæðinu, aðrir en blindir, eigi þess kost að velja að koma inn í ferðapjónustu blindra.

Einnig er mikilvægt að umsýslugjald sem Reykjavíkurborg greiðir Blindrafélaginu tvöfaldast og verður framvegis 25% af staðgreiðslufargjaldi Strætó.

Í lok ársins 2014 voru 546 einstaklingar sem nýttu sér ferðapjónustuna. Þar af eru 92 utan sveitarfélaga með samning um þjónustuna, þ.e. fá 21% afslátt af ferðunum auk umsýslugjalds sem er 50 kr. á ferð.

Ferðafjöldinn milli ára hefur aukist um 1.350 ferðir alls, sem er um 4% aukning. Meðalferðafjöldi pr. notanda í ferðapjónustu blindra hefur lækkað örlítið á milli ára. Hann er nú 72,3 ferðir á ári á móti 72,9 ferðum árið 2013. Hér fyrir neðan eru upplýsingar um skiptingu ferða milli sveitarfélaga og meðalkostnað pr. ferð.

Sveitarfélag	Heildarhlutdeild	Fjöldi ferða	Meðaltal pr. ferð
Akureyri	685.337	585	1.172
Akureyri, ferðir í Reykjavík	1.280	1	1.280
Árborg	23.954	13	1.843
Blönduósbær	39.781	30	1.326
Garðabær	594.009	299	1.987
Hafnarfjörður	1.261.921	775	1.629
Hafnarfjörður v/L.Ó.H.	37.634	31	1.214
Ísafjarðarbær	44.672	47	951
Ísafjarðarbær, ferðir í Reykjavík	22.778	13	1.752
Kaldrananeshreppur	23.520	29	811
Kaldrananeshreppur, ferðir í Reykjavík	64.150	41	1.565
Reykjavíkurborg	55.073.685	35.844	1.536
Seltjarnanesbær	1.360.394	857	1.587
Samtals	59.233.115	38.565	
Notendur með 21% afslátt	1.674.550	905	1.850

Reykjavík og Seltjarnanes

Í Reykjavík og á Seltjarnanesi er meðalkostnaður sveitarfélagsins fyrir hverja ferð 1.536 kr., en var 1.523 kr. árið 2013. Samkvæmt tölum borgarinnar er kostnaður vegna ferðapjónustu blindra u.þ.b. 35% lægri pr. farþega/ferð en í

ferðapjónustu fatlaðra. Þessi staðreynd hefur leitt til þess að Reykjavíkurborg hefur áhuga á að útvíkka ferðapjónustu blindra til annarra hópa fatlaðra sem þurfa á ferðapjónustu að halda.

Akureyri

Þær upphæðir sem Akureyrarbær setur í ferðapjónustu við lögblinda Akureyringa hafa verið óbreyttar um

nokkurn tíma. Grípa hefur þurft til þess að skerða þjónustu við íbúa Akureyrar sem njóta ferðapjónustu

blindra þar í bæ. Þar var sú leið farin, í samráði við notendur, að setja þak á kostnað við hverja ferð. Notendur þurfa sjálfir að greiða

umframkostnað ef farið er upp fyrir þakið. Í dag þurfa notendur sjálfir að greiða ferðakostnað sem er umfram 2.000 kr./ferð.

Hafnarfjörður

Hafnarfjarðarbær greiðir Blindrafélaginu 120.000 kr. á mánuði í ferðapjónustu handa lögblindum íbúum Hafnarfjarðar. Þessi upphæð hefur lengi verið óbreytt og dugar engan veginn til að mæta þörfum lögblindra Hafnfirðinga um ferðapjónustu. Hjá Blindrafélaginu eru 36 lögblindir einstaklingar skráðir í ferðapjónustu með lögheimili í Hafnarfirði. Ef allir myndu nota sér ferðapjónustuna væri framlag

Hafnarfjarðabæjar 3.333 kr. á mánuði á hvern einstakling. Það gerir um tvær ferðir á mánuði. Af þessum sökum hafa notendur ferðapjónustunnar þurft að taka á sig miklar skerðingar í ferðafjölda. Sumir hafa brugðið á það ráð að mæta á skrifstofu Hafnarfjarðarbæjar og bera sig illa og þá hefur bærinn greitt nokkrum einstaklingum ferðapjónustustyrki sem síðan hafa verið gefnir upp til skatts.

Árborg

Samningur er við Árborg um að greiða lögblindum íbúum sveitarfélagsins ferðapjónustu í

Reykjavík sem tengist félagsstarfi Blindrafélagsins.

Kópavogur

Kópavogsbær hefur enn ekki ljáð máls á samningi við Blindrafélagið um ferðapjónustu blindra þar í bæ. Lögmaður félagsins hefur sett fram kröfu á Kópavogsbæ fyrir hönd eins félagsmanns sem ekki fær

ferðapjónustu frá bæjarfélaginu sem mætir þeim þörfum sem sveitarfélög eru bundin að lögum að veita. Það mál gæti hæglega endað fyrir dómstólum.

Garðabær

Samningur sem var við Álftanes færðist yfir til Garðabæjar við sameiningu þessara sveitarfélaga. Í

marsmánuði óskaði Garðabær síðan eftir að lögblindum einstaklingi sem flutti í Garðabæ frá Reykjavík yrði

veittur aðgangur að ferðapjónustu Blindrafélagsins á þeim kjörum sem eru í Reykjavík og var það að sjálfsögðu auðsótt mál. Í kjölfar nýja samningsins við Reykjavík kom ósk

frá Garðabæ um upplýsingar um ferðapjónustu Blindrafélagsins. Vonast er til þess að það geti leitt til samnings við Garðabæ.

Ísafjörður

Frá upphafi árs 2013 hefur verið í gildi samningur um ferðapjónustu blindra á Ísafirði. Þar eru í boði 40 ferðir en kostnaður sveitarfélagsins skal ekki fara yfir 1.000 kr. fyrir hverja ferð. Þau nýmæli eru í samningnum að Ísfirðingum eru boðnar allt að 12 ferðir á ári í Reykjavík á sambærilegum kjörum og gilda í ferðapjónustu blindra í Reykjavík.

Í september 2014 samdi Blindrafélagið við Blönduósbæ um ferðapjónustu fyrir lögblindan íbúa sem stundar nám í Reykjavík.

Í apríl 2015 gerði Blindrafélagið samning við Stykkishólm um að veita lögblindum íbúum Stykkishólms ferðapjónustu á höfuðborgarsvæðinu. Samningurinn við Stykkishólm byggir á nýja samningnum við velferðarsvið Reykjavíkur.

Hjálpartæki

Smávara og vefverslun

Blindrafélagið hefur um nokkurra ára skeið selt ýmiss konar smávöru fyrir blinda og sjónskerta. Einkum eru vörur frá RNIB í Bretlandi og frá Maxi Aids í Bandaríkjunum í boði. Salan 2014 nam um 1,3 millj. kr. sem er svipuð tala og 2013. Hluti sölunnar fer fram í gegnum vefverslun félagsins. Í vefversluninni eru myndir

og verð á öllum hlutum sem þar eru seldir. Álagning á þessum smávörum er mjög lítil og fá félagsmenn Blindrafélagsins þar að auki 25% afslátt. Félagið vill með þessu bæta framboð af hjálpartækjum og lítur á þessa starfsemi sem aukna þjónustu við félagsmenn fremur en að hagnast á sjálfri sölunni.

Tækjaleiga

Fyrir nokkrum árum hóf Blindrafélagið að leigja út dýr og sérhæfð hjálparkæki fyrir blinda og sjónskerta. Þjónustan er fyrst og fremst ætluð skólum og stofnunum til að auðvelda þeim að afla sér nauðsynlegra tækja við kennslu fyrir blinda og sjónskerta nemendur. Gerður er leigusamningur milli Blindrafélagsins og leigutakans sem

skuldbindur sig til að leigja viðkomandi tæki í 12–36 mánuði. Auk þessara lestækja leigir Blindrafélagið einnig út vefvarpstæki til Þjónustu- og þekkingarmiðstöðvarinnar sem svo úthlutar þeim sem hjálparkækjum. Nokkrir einstaklingar leigja jafnframt vefvarpstæki.

Talgervillinn Karl og Dóra

Dreifing á talgervlinum hófst seinni hluta 2012. Honum er dreift ókeypis til allra sem eiga í erfiðleikum með að lesa hefðbundið letur sökum fötlunar. Allir blindir og sjónskertir fá því talgervilinn án greiðslu en stærsti hópurinn er samt lesblindir.

Þjónustu- og þekkingarmiðstöðin hefur milligöngu um úthlutun til blindra og sjónskertra en Hljóðbókasafn Íslands staðfestir rétt annarra til ókeypis úthlutunar á talgervlinum. Í árslok 2014 var búið að úthluta um 1100 talgervilsleyfum.

Veflesari

Veflesari er hugbúnaður sem les upphátt efni af vefsíðum. Í janúar 2013 hófst sala á notkunarleyfum til fyrirtækja og stofnana fyrir veflesarann frá Ivona sem notast við íslensku Ivona-raddirnar Karl og

Dóru. Nú eru um 30 vefsvæði sem notast við veflesararann frá Ivona; allir vefir Stjórnarráðs Íslands, tr.is, obi.is, ruv.is, hbs.is, midstod.is og fleiri.

Vefvarp Blindrafélagsins

Dreifing á vefvarpstækjum Blindrafélagsins hófst í desember 2012. Tækin eru leigð til notenda til eins mánaðar í senn. Flestir fá tækjunum úthlutað sem

hjálparkækjum en þá greiðir Þjónustu- og þekkingarmiðstöð blindra, sjónskertra og dauðblindra fyrir leiguna.

Stjórn Blindrafélagsins samþykkti að 80% af þeim tekjum sem koma inn vegna leigu á tækjunum skuli renna í verkefnasjóð félagsins þar til

stofnkostnaðurinn er að fullu endurgreiddur. Í árslok 2014 voru um 200 vefvarpstæki í notkun.

Mötuneytið í Hamrahlíð 17

Mötuneytið í Hamrahlíð 17 hefur nú verið rekið óslitið síðan síðla árs 2008 þegar rekstur þess var hafinn að nýju eftir fimm ára hlé. Rekstrarmódelið miðast við að notendur greiði sem svarar hráefniskostnaði matarins en Blindrafélagið leggur til annan kostnað, þ.m.t. laun starfsmanna.

Á árinu 2014 var kostnaður við reksturinn um 1 millj. kr. hærri en rekstrarmódelið gerir ráð fyrir. Þess ber að gæta að allur kostnaður og tekjur vegna veitinga í Opnu húsi og á skemmtunum félagsins eru inni í þessari tölu. Hér fyrir neðan eru hugleiðingar Þórkötlunnar Norðquist matartækni um sína stefnu í rekstri mötuneytisins:

„Þegar hugað er að stefnumótun þarf að hafa í huga hvernig uppbygging mötuneytis er, með tilliti til aðstöðu og aðbúnaðar sem er til staðar í eldhúsi, sem og fyrirkomulag og skipulag í matsal þannig að allt gangi sem best og þægilegast fyrir sig á mestu álagstímum.

Vinnuaðstaða telst mjög góð, þótt bæta mætti nokkur atriði. Hvað aðbúnað í eldhúsi varðar þá var keyptur nýr ísskápur og nýr frystir nú í febrúar og er það gott. Næsta skref

er svo að skipta um dúk á gólfi í eldhúsi, því að hann er mjög illa farinn.

Í starfi mínu hef ég að leiðarljósi þau ráð sem heilbrigðiseftirlit og manneldisráð mæla með og hvet einnig aðra til að fylgja þeim. Ég fylgi þeim reglum sem settar eru upp í heilbrigðismálum, en dagleg þrif eru stór þáttur í starfi mínu sem og eftirlit með geymslum fyrir hráefni, s.s. kæli, frysti og þurrgeymslu. Einnig fylgi ég GÁMES en það er gæðaeftirlitskerfi og fer ég því vandlega yfir þær vörur sem berast í eldhús til mín. Ég kanna ástand þeirra, pakkningar, flutninga og meðhöndlun.

Með þetta að leiðarljósi leitast ég ávallt við að hafa úrvalshráefni til meðhöndlunar og er ég þar með í mjög góðum samskiptum við birgja, bæði hvað varðar verð og gæði hráefnis. Matseðlana vinn ég svo mánuð í senn í samráði við birgjana og hvort hægt sé að útvega besta mögulega hráefnið hverju sinni. Stefna mín er því sú að fylgja ráðleggingum Lýðheilsustöðvar og manneldisráðs, en þau fela í sér hollt, næringarríkt og heilsusamlegt fæði og að allir fái bestu gæði og hollustu sem völ er á hverju sinni.

Einnig hlusta ég eftir hvaða óskir fólk hefur og reyni að taka tillit til þess hverju sinni og leitast ég eftir að hafa matinn heimilislegan og vel framsettan. Ég reyni að hafa fjölbreytt meðlæti í boði þegar það er opið hús, en pönnukökur og vöflur með rjóma standa alltaf fyrir sínu, en

það er ekkert skemmtilegra en að hafa alla sadda og sátta.

Virðingarfyllst,
Þórkatla Norðquist“

Þjónustusamningar og fengnir styrkir

Styrkur frá Velferðarráðuneytinu fyrir árið 2014

Frá og með árinu 2012 hafa verkefna- og rekstrarstyrkir ríkisins til félagasamtaka verið veittir af Velferðarráðuneytinu. Það ár var undirritað samkomulag um styrk til Blindrafélagsins að upphæð 7,8 millj. kr. Félagið fékk sömu upphæð í styrk fyrir rekstrarárið 2013 en þá var undirritaður samningur til tveggja ára um styrkveitingar frá ráðuneytinu til

félagsins. Sama fjárveiting frá ríkinu er því tryggð út árið 2014. Í upphafi árs var nýr samningur gerður sem hljóðaði upp á 8 millj. kr. framlag.

Þegar fjárframlög frá ríkinu til Blindrafélagsins eru borin saman við rekstrarkostnað félagsins undanfarin ár kemur þetta í ljós:

Ár	Upphæð	Rekstrargjöld	% af gjöldum
2007	15.200.000	147.576.996	10,30%
2008	10.000.000	205.790.809	4,86%
2009	10.000.000	152.966.609	6,54%
2010	8.000.000	166.860.764	4,79%
2011	8.000.000	181.671.715	4,40%
2012	7.800.000	195.474.686	3,99%
2013	7.800.000	197.787.637	3,94%
2014	7.800.000	202.732.328	3,85%
2015	8.000.000	207.800.636	3,85%

Þjónustusamningur við Reykjavíkurborg

Blindrafélagið hefur undanfarin ár verið með þjónustusamning við velferðarsvið Reykjavíkurborgar, seinasti samningur var vegna áranna 2012–2014.

Samningurinn fjallar um leiguhúsnæði Blindrafélagsins, félags- og tómstundastarf Blindrafélagsins ásamt starfsemi

ráðgjafa, æskulýðsfulltrúa, kynningarfulltrúa og trúnaðarmanna. Samningsupphæðin var 4.620.000 kr. á ári yfir samningstímann. Nýr samningur til næstu þriggja ára var gerður í marsmánuði 2015 og hljóðaði hann upp á 4.120.000 kr. á ári út samningstímann.

Styrkur frá Öryrkjabandalagi Íslands

Öryrkjabandalag Íslands veitir aðildarfélögum sínum árlega styrki til ýmissa verkefna. Heildarstyrkur ÖBÍ

til Blindrafélagsins á árinu 2014 nam rétt tæpum 4 millj. kr.

Aðrir styrkir og gjafir

Ýmsir einstaklingar og fyrirtæki styrktu félagið með stórum og smáum gjöfum og margir þeirra vilja ekki láta nafns síns getið. Öllum

þessum aðilum eru færðar bestu þakkir fyrir stuðninginn. Án þeirra væri starf félagsins ekki jafn blómlegt og raun ber vitni.

Fjáraflanadeild Blindrafélagsins

Fjáraflanir 2014

Blindrafélagið er mjög háð fjáröflunum á hinum frjálsa markaði. Mikilvægt er að vera alltaf á tánum því að aðstæður breytast í sífellu og samkeppni er almennt að harðna.

Fleiri félagasamtök leita eftir styrkjum til fyrirtækja og einstaklinga. Fjöldi sölumanna hefur atvinnu af því að selja almenningi varning í nafni velþekktra samtaka. Framlög fyrirtækja eru mjög háð sveiflum í

atvinnulífinu og erfiðara er nú en áður að sækja í þeirra sjóði. Megnið af fjáröflunarfé Blindrafélagsins kemur frá einstaklingum.

Fyrir tveimur árum leit út fyrir að framundan væri samdráttur í heimtum í fjáröflunarverkefnum félagsins. Til að vega á móti þessari þróun var ákveðið af stjórn félagsins að hækka viðmiðunarverð í tilteknum

fjáröflunarverkefnum félagsins, til að stuðla að því að viðhalda tekjum félagsins án þess þó að ganga svo hart fram að það fældi frá stuðningsaðila. Auk þess er mjög mikilvægt að draga eftir föngum úr kostnaði og reyna að gera hvert verkefni eins hagkvæmt og kostur er. Með þessum áherslum hefur tekist á

seinustu tveimur árum að auka heildartekjur fjáraflana og jafnframt lækka kostnað. Á árinu 2014 jukust þannig heildartekjur af fjáröflunum félagsins um 5,4% eða um rúmar 5 millj. kr. auk þess sem kostnaður lækkaði um 4% eða rúmar 1,8 millj. kr. Þetta er því bætt afkoma um 6,85 millj. kr. á milli áranna 2013 og 2014.

Happdrætti

Happdrætti Blindrafélagsins er helsta tekjulind félagsins og fer það fram tvisvar á ári með útdrætti í júní annars vegar og desember hins vegar. Vorhappdrættið er með minna sniði en hausthappdrættið. Upplag miða var 60.000 og voru miðar sendir til allra þekktra stuðningsmanna auk þess sem rafrænir miðar voru sendir til viðbótar til valins úrtaks. Hausthappdrættið var hins vegar í svipuðum dúr og árið á undan. Miðar voru sendir til allra landsmanna á aldrinum 30–88

ára. Heildarupplag útgefinna miða var 152.000. Sem fyrr fengu þeir sem eru 60 ára og eldri sína miða senda á pappír en þeir yngri fengu einungis rafræna miða. Miðaverð var 2.500 kr.

Afkoma happdrættis félagsins batnaði um 9% milli áranna 2013 og 2014 og verður það að teljast mjög góður árangur í ljósi þess að sala hefðbundinna happdrættismiða hefur farið minnkandi.

Víðsjá

Á árinu komu út tvö tölublöð af Víðsjá, málgagni Blindrafélagsins. Var þetta árgangur nr. 6 en blaðið kom fyrst út í tilefni af 70 ára afmæli félagsins árið 2009. Upplag blaðsins var svipað og undanfarin ár, um 20.000 eintök. Sem fyrr fylgdi blaðinu valkrafa sem viðtakendur gátu greitt, vildu þeir styrkja útgáfu blaðsins. Upphæð valkröfunnar var 1.500 kr. og heimtur eru í kringum

35%. Auglýsingatekjur og styrktarlínur voru góðar á árinu, annað árið í röð. Vel er vandað til blaðsins sem er í hefðbundnu tímaritabroti og prentað á góðan pappír. Víðsjá er orðin ein af þýðingarmeiri tekjulindum fyrir félagið og skilaði útgáfan félaginu nánast sama hagnaði og seinasta ár eða um 11,6 millj. kr.

Jólakort

Jólakortasalan var góð eins og seinustu tvö ár og nú virðist sem þessi elsta fjáröflun félagsins muni lifa áfram næstu árin en um tíma var óttast að dagar jólakortasölu Blindrafélagsins væru taldir. Útgáfa kortanna hefur verið einfölduð. Nú er aðeins gefið út eitt nýtt kort á ári. Einnig hefur sala hefðbundinna sölumanna sem ganga í hús nánast lagst af. Salan fer að mestu fram í gegnum vefinn, til fyrirtækja og annarra fastra viðskiptavina og með sölu til félagsmanna, bakhjarla og annarra áskrifenda með útsendingu á jólakortapökkum en alls voru

sendir út um 5.000 pakkar ásamt valkröfu.

Afkoman af sölu jólakortanna batnaði um 8,4% á milli áranna 2013 og 2014 og skilaði jólakortasalan félaginu um 8,4 millj. kr.

Blindrafélagið hóf sölu á netjólakortum fyrir fjórum árum en sala þeirra hefur verið lítil sem engin. Þess ber þó að geta að stór hluti kostnaðarins við að setja upp sölukerfið fyrir rafrænu kortin á netinu var einskiptiskostnaður sem hefur allur verið greiddur. Kostnaður við sölu rafrænna korta er því óverulegur.

Dagatöl

Á árinu 2011 var ákveðið að gefa út dagatal fyrir árið 2012 sem væri tileinkað leiðsöguhundum fyrir blinda og sjónskerta. Hugmyndin kemur upphaflega frá blindrasamtökunum í Noregi en þar í landi er slík útgáfa þýðingarmikil fjáröflunarleið. Við ákváðum fljótt að fara eigin leiðir í útlitshönnun dagatalsins og völdum að gefa út borðdagatal með myndum af leiðsöguhundum. Dagatalið hefur verið sent út í um og yfir 20.000 eintökum ásamt valkröfu uppá 1500 kr. Viðtökurnar voru mjög góðar og um og yfir 40% þeirra sem fengið hafa dagatalið hafa greitt valkröfuna.

Dagatalið er hugsað sem kynning á leiðsöguhundaverkefni Blindrafélagsins og Þjónustu- og þekkingarmiðstöðvarinnar og verður afkoma af verkefninu sett í leiðsöguhundaverkefnið.

Dagatal fyrir árið 2014 var sent út milli jóla og nýárs 2013. Upplag var um 19.100 eintök og hljóðaði valkrafan upp á 1800 kr. Bókfærð afkoma á árinu 2014 er mjög góð eða 25% meiri en árið á undan.

Dagatal vegna 2015 var sent út fyrir jól í ár og hafa heimtur verið í takti við væntingar, valkrafa upp á 1.939 kr. var send með dagatalinu. Sú

breyting var nú gerð varðandi hönnun dagatalsins að sú vinna var unnin af starfsmanni

Blindrafélagsins, Friðriki Steini Friðrikssyni, en aðalhönnuður eldri dagatala var Björn Westergren.

Bakhjarlar

Tekjur vegna bakhjarla félagsins lækkuðu um tæp 9% (1,4 millj. kr.) milli áranna 2013 og 2014 en þær jukust þá nokkuð frá árunum þar á undan. Ekki hefur verið gert umtalsvert átak til fjölgunar bakhjarla síðan 2011 og er orðið mikilvægt að

fara að huga að því. Bakhjarlar félagsins eru nú um 4000 talsins. Allir þeir sem greiða árgjöld sín eru tryggðir gegn sjónmissi af völdum slysa og þeim sem greiða hærri framlög er einnig boðið að tryggja aðra fjölskyldumeðlimi.

Fyrirtækjasöfnun

Leitað var til um 1.000 fyrirtækja sem höfðu styrkt félagið með framlögum á síðustu þremur árum. Styrktarbeiðnir voru sendar út í maí 2014 þar sem þau voru beðin um að styrkja félagið og sérstaklega

vefvarpsverkefnið. Afrakstur fyrirtækjasöfnunarinnar var góður eins og árið á undan og skilaði félaginu um 2,9 millj. kr. sem er sambærileg upphæð og árið á undan.

Þríkrossinn

Þríkrossinn hefur verið seldur frá árinu 1989 og hefur skapað sér sess og sérstöðu á íslenskum markaði. Einnig hefur markvisst verið unnið að því að ná til erlendra ferðamanna.

Sala Þríkrossins minnkaði umtalsvert á milli ára og afkoma af sölunni minnkaði um helming, úr 1,3 millj. kr. í um 650 þús. kr. Árið 2011 voru settar á markaðinn fjórar gerðir af silfurkrossum en því miður hefur sala á þeim ekki náð því flugi sem vonast var eftir. Unnið er að því að markaðssetja Þríkrossinn erlendis og

erum við í samstarfi við þýskan aðila um sölu þar í landi. Sá aðili hefur lagt mikla vinnu í markaðsrannsóknir og kynningar en árangur er undir væntingum, a.m.k. hingað til. Framlegð af sölu Þríkrossins er svipuð og árið á undan en hún er varla viðunandi. Verð á gulli á heimsmarkaði er hátt og hefur farið hækkandi undanfarin misseri og erfitt að fylgja því með tíðum verðhækkunum á vörunni.

Í janúar 2010 keypti Blindrafélagið höfundarréttinn og vörumerki

Þríkrossins af erfingjum Ásgeirs heitins Gunnarssonar en Blindrafélagið hefur átt mjög góða samvinnu við þá um sölu og markaðssetningu hans frá upphafi.

Í desember 2011 var lokið við skráningu á myndmerki Þríkrossins í Evrópusambandinu og gildir sú skráning í öllum löndum þess.

Félagsmáladeild

Ársskýrsla ráðgjafa 2014-2015

Fyrri hluta árs sá Marjakaisa Matthíasson um starf ráðgjafa og tók Arnheiður Björnsdóttir við af henni í byrjun nóvember 2014 í 50% starfi. Á vinnutíma ráðgjafa geta félagsmenn komið á skrifstofuna og hitt ráðgjafann eftir þörfum. Þetta fyrirkomulag hefur gefist vel.

Ráðgjafi sendir öllum nýjum félagsmönnum kynningarmöppu og hringir svo fyrsta símtal í þá og/eða tekur á móti þeim og aðstandendum þeirra og kynnir fyrir þeim trúnaðarmannakerfi Blindrafélagsins. Hann heldur einnig utan um trúnaðarmannakerfið. Auk þess pantar hann félagsskírteini og stimpla fyrir þá félagsmenn sem þess óska og sækir um frían aðgang að 1818 fyrir lögblinda félagsmenn.

Ráðgjafinn aðstoðar einnig félagsmenn sem leita til hans varðandi persónulega hagi og stendur vörð um réttindi og hagsmuni þeirra.

Ráðgjafinn lætur umsækjendur ferðapjónustunnar vita þegar samningurinn er tilbúinn til undirritunar, afhendir hann og fer yfir reglurnar.

Ráðgjafinn sendir stjórn félagsins skrá yfir nýja félagsmenn mánaðarlega og heldur skrá yfir látna félagsmenn.

Arnheiður Björnsdóttir

Marjakaisa Matthíasson

Blindrafélagið tekur virkan þátt í samstarfi norrænna blindrasamtaka. NSK er samstarfsnefnd norrænna blindrasamtaka og NKK er kvennanefnd þeirra. Árlega eru haldnir tveir fundir í þessum nefndum, oftast samtímis þar sem NSK og NKK reyna að halda að minnsta kosti einn sameiginlegan fund á ári. Fyrri fundirnir voru að þessu sinni haldnir í byrjun október í Helsinki, í Iris-húsi finnsku blindrasamtakanna Näkövammaisten keskusliitto. Í ferðina fóru formaður félagsins, Bergvin Oddsson, ásamt aðstoðarmanni, alþjóðafulltrúi og fulltrúi jafnréttisnefndar, Lilja Sveinsdóttir, sem situr í NKK. Farið var einnig á kynningu á starfsemi blindrasamtakanna. Í háskólanum í Helsinki hittum við starfsmann sem sér um þjónustu fyrir fatlaða nemendur í háskólanum. Seinni fundirnir í NSK og NKK voru haldnir í Fuglsangcenter í Fredericia í Danmörku um miðjan mars 2015.

Alþjóðafulltrúi félagsins fór einnig til Kaupmannahafnar um miðjan janúar til skipulagningarfundar um norræna samstarfsráðstefnu sem verður haldin á Íslandi í lok ágúst. Á fundinum var ítarlega fjallað um dagskrá ráðstefnunnar. Þema hennar að þessu sinni verður börn og ungmenni, skólaganga þeirra, menntun og þau vandamál sem

tengjast því að komast á vinnumarkaðinn.

Dagana 12.–15. júní 2014 tók NKK þátt í Nordiskt Forum sem var norræn ráðstefna um stöðu kvenna. Nær 20.000 þátttakendur komu saman í Malmö til að hlusta á erindi og fyrirlestra um alls konar málefni tengd konum, kynna sér starfsemi ýmissa félagasamtaka, skiptast á skoðunum og hafa áhrif. Vigdís Finnbogadóttir var einnig meðal ræðumanna. NKK var með 90 mínútna dagskrá í litlum sal þar sem rætt var um stöðu sjónskertra kvenna á vinnumarkaðnum. Fjallað var um málið í pallborðsumræðum þar sem konur frá öllum blindrasamtökunum skiptust á skoðunum með sænskum fyrirtækjaeiganda að nafni Tajana Janic og alþingismanni að nafni Kerstin Nilsson. NKK var einnig með eigin bás þar sem konurnar kynntu málefni sjónskertra og deildu út upplýsingablöðum um pallborðsumræðuna.

Blindrafélagið á einnig aðild að European Blind Union (EBU), World Blind Union (WBU) og Retina International (RI) og fylgist með starfi á þessum vettvangi.

Marjakaisa Matthíasson,
alþjóðafulltrúi

Á því herrans ári 2014 eftir Krists burð hélt áfram barátta blindra og sjónskertra, jafnt sem annarra hópa fólks með fötlun, fyrir jöfnu aðgengi að vefsvæðum þjónustuaðila í opinbera jafnt sem einkageiranum. Aðgengill Blindrafélagsins hafði í mörg horn að líta, en því miður voru afköstin nokkru minni en á því herrans ári 2013, aðallega vegna þess að stöðugildi hans fór úr 50% starfshlutfalli niður í 20% sökum breyttra aðstæðna.

Bloggskrif aðgengils um aðgengismál sem birt voru á vefsvæði Advania fengu afar góðar undirtektir, sérstaklega Eurovision-tilvísanirnar. [1]

Fylgdi hann bloggskrifunum eftir með fyrirlestri á haust ráðstefnu Advania. Fyrirlesturinn var vel sóttur og kosinn einn af tíu bestu fyrirlestrum ráðstefnunnar. Hægt er að sjá herlegheitin í allri sinni dýrð á YouTube [2].

Unnið var að ýmsum aðgengisúttektarverkefnum, í opinbera jafnt sem einkageiranum. Ber þar helst að nefna:

- Átak í heimabanka Íslandsbanka (sem skilaði sér að sumu leyti, en enn er þó langt í land).

- Vinnu með Þjóðskrá við aðgengismát á innskráningarsíðum Íslykilsins.
- Aðgengisúttekt á vefkosningakerfi Turing Solutions (sem skilaði einhverju en fjaraði þó út um mitt ár).
- Vinnu við nýja heimasíðu Hljóðbókasafns Íslands (vinnan hófst rétt fyrir árslok 2014 og afraksturinn fór í keyrslu á vormánuðum 2015, meira um það í næstu ársskýrslu).
- Vinnu við aðgengismál Rúv, sem því miður voru í allnokkrum ólestri á árinu 2014 en útlit er fyrir kúvendingu í þeim málum á þessu ári.
- Vinnu við ýmsar smærri úttektir, s.s. á vef tollstjóra, Vodafone og Mosfellsbæjar.

Um áramótin 2014/2015 var búið til áskorunarplagg sem nokkrir af forsvarsmönnum Blindrafélagsins, Öryrkjabandalagsins og annarra samtaka skrifuðu undir þar sem skorað er á Innanríkisráðuneytið að hysja nú upp um sig brækurnar og standa við gefin loforð úr stefnuyfirlýsingunni frá október 2012.

Enginn verður spámaður í sínu föðurlandi, og lítum við á Íslandi talsvert til þróunar í Evrópu þegar kemur að aðgengisúttektarferli, hugbúnaðarlausnum og eftirliti. Í því sambandi ber sérstaklega að geta tveggja verkefna sem aðgengillinn setti mikla orku í á árinu 2014:

Í fyrsta lagi er um að ræða herferð evrópsku Blindrasamtakanna (European Blind Union) í samvinnu við samtök fólks með fötlun í Evrópu (European Disability Forum) og evrópsku neytendasamtakanna (Anec). Tilgangur herferðarinnar er að koma strangari aðgengislöggjöf í gegnum Evrópupingið og framkvæmdastjórn

Evrópusambandsins svo hægt sé að fullgilda þau sem

Evrópusambandstilskipun.

Á árinu 2014 tókst að koma frumvarpi um aðgengislöggjöf, með 70 breytingartillögum sem aðgengillinn átti stóran þátt í, í gegnum Evrópupingið með rúmlega 90% atkvæða [3]. Reglugerðin kveður á um að allar opinberar stofnanir hafi þeirri skyldu að gegna að gera bæði vefsvæði sín og öpp í farsímum og snjalltölvum aðgengileg.

Róðurinn þyngdist í árslok 2014

þegar kom að því að troða

regluverkinu í gegnum

framkvæmdastjórnina.

Framkvæmdastjórnin virðist ætla að

vera álíka samvinnuþýð og flóðhestur með tannpínu. Við hjá evrópsku Blindrasamtökunum undir dyggri forystu Carine Marzin höldum þó ótrauð áfram og dettur ekki í hug að láta staðar numið fyrr en regluverkið gengur í gildi. Vonast aðgengillinn til þess að á endanum nái tilskipunin í einhverri mynd til Íslands.

Hitt alþjóðlega verkefnið sem fulltrúinn lagði lið á árinu kallast European Internet Inclusion Initiative (EIII) [4]. Er hér um að ræða verkefni undir forystu Norðmanna með þátttöku frá Danmörku, Þýskalandi, Svíþjóð, Hollandi, Frakklandi og Ítalíu auk Íslands. Markmið verkefnisins er að þróa

aðgengisúttektaraðferðafræði, staðlaðar aðgengismatsskýrslur og opin og ókeypis hugbúnað sem gerir almennum notanda kleift að fylla inn aðgengisskýrslur með aðstoð gagnvirks vefviðmóts.

Verkefninu lýkur laust fyrir árslok 2015, og stjórnvöld þáttökulandana virðast sýna verkefninu talsverðan áhuga. Undirstrikar áhuginn aukið mikilvægi rafrænnar þjónustu í opinberum rekstri og tækifærum til hagræðingar sem þar leynast. Danir eru í óðaönn að loka

þjónustuskrifstofum og símsvörun

þessa dagana og færa alla

afgreiðslu þjónustubeiðna í opinbera

geiranum yfir á netið. Reiknast þeim

svo til að afgreiðsla þjónustubeiðnar

á netinu kosti að meðaltali um 4 evrur en á skrifstofu um 15 evrur. Það má því ætla að mikill þrýstingur skapist á að færa meiri þjónustu yfir á rafræna miðla og vonandi er hægt

að stuðla að því með löggjöf og þátttöku í samevrópskum verkefnum að innleiðingarferlin taki mið af þörfum okkar allra.

Staðgengill aðgengils

Vonandi fer þörf fyrir aðgengisráðgjöf á Íslandi vaxandi eftir því sem okkur tekst að knýja fram réttindi okkar. Aðgengillinn vonast því eftir að fjölga þurfi í aðgengisteymi félagsins. Myndi hann glaður sjá um þjálfun fleiri einstaklinga sem hafa áhuga og færni til þess að sinna aðgengisráðgjöf, tæknilegum úttektum og öðrum verkefnum sem stuðla að betri vef. Betur sjá eyru en augu, sérstaklega þegar augun sjá ekki vel, og margar hendur vinna létt verk.

1: <http://www.advania.is/?PageID=b9c0e327-0df3-4be5-be8f-0d5fd7a82bd1&NewsID=cd8fdd5a-1cad-11e4-a1bf-005056867cb9> (og fleiri)
2: https://www.youtube.com/watch?v=bSMpTe27SxM&list=UU_US1q66KNAHrDZ-PLKI5cw
3: <http://www.ukauthority.com/news/4610/tough-new-eu-public-sector-web-accessibility-rules-take-shape#>
4: <http://www.eiii.eu>

Starf fulltrúa á sviði tölvu- og tækniráðgjafar

Starf fulltrúa á sviði tölvu- og tækniráðgjafar er fólgið í því að þjónusta tækni á vegum Blindrafélagsins, stýra verkefnum tengdum þeirri tækni og sjá til þess að notendur tækninnar fái aðstoð og þjónustu. Starfið er einnig fólgið í því að þróa og skoða nýjungar í tæknimálum sem geta nýst félögum Blindrafélagsins. Félagsmönnum er velkomið að leita sér aðstoðar fyrir hin ýmsu tölvu- og

tæknimál og það sem þá vantar hjálp með. Mikil samvinna er með þjónustu- og þekkingarmiðstöðinni fyrir blinda, sjónskerta og dauðblinda einstaklinga og er markmiðið að veita félagsmönnum alla þá aðstoð sem þá vantar fyrir sína daglegu notkun tölvu og tækja. Einnig er hægt að bóka viðtalsíma, aðstoð eða kennslutíma fyrir til dæmis vefvarpsnotkun eða notkun talgervla.

Markmið trúnaðarmanna Blindrafélagsins er að miðla af reynslu sinni og veita þannig andlegan stuðning þeim sem hafa misst eða eru að missa sjón og aðstandendum þeirra. Ennfremur að veita almennar upplýsingar um réttindi og þjónustu við blinda og sjónskerta. Trúnaðarmenn hvetja til virkrar þátttöku í samfélaginu og eru fyrirmynd hvað það varðar sem og annað í daglegu lífi.

Trúnaðarmaður á að geta veitt almennar upplýsingar um réttindi og þjónustu við blinda og sjónskerta. Hann á að vera vakandi fyrir nýjungum í tæknimálum og á sviði hjálpartækja og endurhæfingar.

Trúnaðarmenn hringja í alla félagsmenn að minnsta kosti tvisvar á ári til þess að fylgjast með gangi mála og veita stuðning og upplýsingar eftir þörfum.

Félagsmenn Blindrafélagsins eru rúmlega 600 að tölu og eru því símtöl trúnaðarmanna hátt á annað þúsund.

Aðaltrúnaðarmenn í launuðu starfi eru Brynja Arthúrsdóttir sem jafnframt er yfirtrúnaðarmaður, Elín Bjarnadóttir og Helga Friðriksdóttir sem jafnframt er trúnaðarmaður foreldra blindra og sjónskertra barna. Þann 1. júlí sl. lét Haraldur Matthíasson af störfum sem

trúnaðarmaður og þann 1. september sl. var Helga Friðriksdóttir ráðin í hans stað.

Ráðgjafi Blindrafélagsins hringir fyrsta símtal í nýja félagsmenn og segir þeim frá trúnaðarmannakerfinu og deilir skjólstæðingum jafnt á milli.

Þann 18. september sl. var haldinn starfsdagur. Trúnaðarmenn ræddu um starfið og báru saman bækur sínar. Áheyrnarfulltrúar á fundinum voru Ólafur Þór Jónsson og Helga Dögg Heimisdóttir sem bæði eru félagsmenn í Blindrafélaginu. Þau komu með ýmsar góðar ábendingar til trúnaðarmanna. Bergvin Oddsson, formaður félagsins, mætti einnig á fundinn og átti hópurinn góðan og gagnlegan fund saman.

Þann 17. apríl var haldinn starfs- og fræðsludagur trúnaðarmanna.

Dagurinn hófst klukkan eitt með fundi trúnaðarmannanna þriggja.

Klukkan tvö mætti Þórkatla

Aðalsteinsdóttir sálfræðingur á staðinn og hélt fræðslufyrirlestur um samskipti. Fór hún ítarlega í samskipti við erfiða einstaklinga og krefjandi samtöl. Einnig tók hún trúnaðarmenn í hóphandleiðslu. Það kom mjög vel út að blanda saman fræðslu og handleiðslu og á örugglega eftir að nýtast trúnaðarmönnum vel í starfi. Eftir að

Þórhalla fór funduðu trúnaðarmenn áfram og ræddu um fræðsluna, handleiðsluna og starfið.

Brynja Arthúrsdóttir,
yfirtrúnaðarmaður

Ársskýrsla kynningarfulltrúa árið 2015.

Starfssvið kynningarfulltrúa er að heimsækja skóla og stofnanir og veita fræðslu á áhrifum blindu og sjónskerðingar og umgengni við fólk sem þannig er ástatt fyrir. Fjallað er um hvíta stafinn, leiðsöguhunda, punktaletur og einnig eru sýnd ýmis hjálpartæki. Ef tími og aðstæður leyfa er sýnd stutt kvikmynd með Radiusbræðrum þar sem þeir sýna hvernig ekki á að koma fram við blint og sjónskert fólk.

Á árinu heimsótti kynningarfulltrúi reglulega Ökuskólann í Mjódd með fræðslu fyrir verðandi leigubílstjóra.

Farið var í nokkra grunnskóla á höfuðborgarsvæðinu og spjallað við nemendur í 8., 9. eða 10. bekk í tvær kennslustundir. Haldnir voru tveir fyrirlestrar í vetur fyrir framreiðslunema við Menntaskólann í Kópavogi.

Í haust brá kynningarfulltrúi sér vestur á Ísafjörð og hélt tveggja klukkustunda námsskeið fyrir Fræðslumiðstöð vestfjarða.

Brynja Arthúrsdóttir,
kynningarfulltrúi

Rekstur fasteigna

Útleiga og nýting íbúða

Blindrafélagið leigir út húsnæði í Hamrahlíð 17.

Optic Reykjavík, Blindravinnustofan ehf. og Ólafur Þór Jónsson nuddari eru með leigurými á 1. hæð, auk þess sem þar eru skrifstofur Blindrafélagsins. Á 2. hæð eru Augnlæknar Reykjavíkur og Oxymap með um helming hæðarinnar á leigu

og hinn helmingurinn er nýttur undir Félagsheimili Blindrafélagsins.

Á 2. og 3. hæð eru 20 leiguíbúðir í langtímaleigu og voru þær allar í útleigu allt árið 2014. Einn nýr leigjandi flutti inn í húsið undir lok ársins.

Í húsinu eru einnig leigðar út tvær gestaíbúðir og tvö gestaherbergi. Nýting þeirra árið 2014 var sem hér segir:

Íbúð 401
(gestaíbúð/endurhæfingaríbúð): 49%
Íbúð 309 (gestaíbúð): 49%
Íbúð 304 (gestaherbergi) 35%
Íbúð 404 (gestaherbergi): 43%

Stigahlíð 71

Blindrafélagið á einbýlishúsið að Stigahlíð 71 sem hefur verið leigt Reykjavíkurborg undanfarin ár til

reksturs Sambýlisins að Stigahlíð 71 þar sem blindir og sjónskertir einstaklingar eru í meiri hluta íbúa.

Félagsstarfið

Opíð hús

Opíð hús er fastur liður í félagslífi Blindrafélagsins og er ávallt vel sótt. Opíð hús er ætlað öllum þeim sem vilja skemmta sér í góðum félagsskap og eiga samverustundir með skemmtilegu fólki. Þar eiga menn góðar stundir saman, njóta þess sem boðið er upp á í söng, upplestri, tónlist og öðru því sem á dagskrá kann að vera. Reyndin hefur verið sú að stærstur hluti gesta Opna hússins er eldra fólk, en þó mætir þangað fólk á ýmsum aldri. Opíð hús var með hefðbundnu sniði síðastliðið starfsár líkt og undanfarin ár, á þriðjudögum og fimmtudögum hófst það kl. 13.00 og stóð til kl. 15.00. Umsjónarmenn

Opna hússins voru Jón Júlíusson, Guðrún Ásmundsdóttir, Jónína H. Jónsdóttir, Hlynur Þór Agnarsson, Geirlaug Þorvaldsdóttir og Ingunn Jensdóttir. Steinunn Helgu Hákonardóttir félagsmálafulltrúi félagsins hafði yfirlit og sá um að samræma dagskrá. Síðastliðið ár hefur aðsókn að Opnu húsi á þriðjudögum og fimmtudögum verið að meðaltali nálægt 30 manns. Opíð hús fór í tvær dagsferðir síðastliðið vor. Sú fyrri var farin í lok maí, byrjað var á að fara í Hallgrímskirkju í Saurbæ og þar fluttu Guðrún Ásmundsdóttir og Jón Júlíusson dagskrá um Hallgrím Pétursson, síðan var farið á Hótel

Glym og drukkið síðdegiskaffi. Næst var haldið á byggðasafnið í Borgarnesi, safnið skoðað og hlustað á hljóðfæraleik. Síðan var ekið að Hraunsnefi í Norðurárdal og snæddur kvöldverður. Seinni ferðin var farin um miðjan júní að Slakka í Biskupstungum. Í boði staðarins var kaffi og kræsingar. Í byrjun október

var farin dagsferð austur til Þingvalla og hlýtt á fyrirlestur í kirkjunni um sögu staðarins, síðan var farið að Sólheimum í Grímsnesi og skoðuð listaverk heimamanna. Þá var ekið í Reykholt í Biskupstungum og skoðuð málverkasýning Ingunnar Jensdóttur á veitingastaðnum Míka og einnig snæddur þar kvöldverður.

Opíð hús á laugardögum

Tíunda starfsár Opna hússins á laugardögum hófst haustið 2014, en starfsemi þess nýtur sífellt meiri vinsælda með hverju árinu.

Opíð hús á laugardögum er haldið að jafnaði á sex vikna fresti frá september til júní ár hvert. Dagskráin hefst ávallt kl. 11.00 með fyrirlestri. Leitast er við að hann sé bæði fræðandi og skemmtilegur. Kl. 12.00 er framreiddur heitur matur og eftir matarhlé leika listamenn tónlist til kl. 14.00.

Í vetur hafa margir góðir fyrirlesarar glatt gesti. Má þar nefna Gísla

Einarsson, ritstjóra Landans, Atla Ásmundsson, fyrrum ræðismann í Winnipeg, og Guðmund Magnússon, fyrrum kennara.

Í vetur hafa margir góðir tónlistarmenn spilað og sungið fyrir gesti, Sigmundur Júlíusson, Haraldur G. Hjálmarsson, hljómsveitin Baggalútur og fleiri.

Umsjónarmaður Opna hússins á laugardögum er Steinunn H. Hákonardóttir, félagsmálafulltrúi Blindrafélagsins.

Ársskýrsla bókmenntaklúbbs 2015

Bókmenntaklúbburinn blómstraði sem fyrr í vetur. Frá því í september þar til í byrjun maí hittust félagarnir sem oftast eru í kringum 12 og hlustuðu saman og skiptust á skoðunum um bækur. Lesnar voru átta bækur í vetur. Oft spunnust skemmtilegar og fjörugar umræður í

hópnum þar sem fólk er á mismunandi aldri og ólíkt.

Þann 18. nóvember var haldið upp á 10 ára afmæli klúbbsins með pomp og prakt. Rúmlega 30 manns mættu í afmælið. Veislan byrjaði kl. 16 með því að Kristín Steinsdóttir rithöfundur kom í heimsókn og ræddi um og las

upp úr nýrri bók sinni, Vonarlandinu. Á eftir svaraði hún fyrirspurnum. Síðan voru bornar fram góðar veitingar og fólk spjallaði saman. Dagurinn var einstaklega vel heppnaður og allir fóru glaðir heim.

Sem fyrr naut klúbburinn aðstoðar Huldu Pétursdóttur, starfsmanns

Hljóðbókasafns Íslands, og eru henni hér með sendar kærar þakkir fyrir frábæra þjónustu. Brynja Arthúrsdóttir

Skýrsla ferða- og útivistarnefndar Blindrafélagsins starfsárið 2014-2015

Í nefndinni sátu Rósa Ragnarsdóttir, María Hauksdóttir, Sigurjón Einarsson og Halldór Sævar Guðbergsson.

Síðasta sumar stóð nefndin fyrir tveimur gönguferðum á Suðurnesjum sem María Hauksdóttir skipulagði.

Boðið var upp á ferð á sæludaga í Stykkishólmi síðasta haust en þurfti að fella ferðina niður vegna dræmrar þátttöku.

Starf nefndarinnar hefur verið með blómlegasta móti í vetur, sérlega er varðar frostrósaræktun.

Reykjavíkurgangan hófst sunnudaginn 5. október og var gengið frá Egilshöll í kringum Grafarholtið að hitaveitutönkunum. Það var smávindur í fangið, en allir eru alltaf svo glaðir sem taka þátt. Næsta ganga var svo í desember í frosti og funa. Gengið var niður

Laugaveg og upp Skólavörðustíg og endað á Kaffi Loka, þar sem Siggí Valur myndlistamaður útskýrði veggmálverk sitt af sögu Loka.

Á vetrarhátíð var ætlunin að ganga um Þingholtin á safnanótt og gerðum við Rósa Ragnars og Siggí Valur það samviskusamlega í éljagangi með 6-8 fræðingum af ýmsu tagi. Söfnin voru öll opin utan eitt.

Ganga var farin 8. mars, gengið var frá tönkunum í Grafarholtinu yfir í Hádegismóa. Snjórinn var nokkuð djúpur en við fundum samt göngustígana undir honum, élin létu sig ekki vanta en við létum samt vel af okkur.

12. apríl var gengið frá Hádegismóum að versluninni Krónunni í Seljahverfi. Sennilega eigum við eftir tvær göngur til að loka hringnum og og klárast það sennilega í júní. Þá verðum við búin að ganga hringinn í kringum Reykjavík.

Sparidagar voru haldnir á Hótel Örku í mars og þeir sem tóku þátt í þeim voru mjög ánægðir. Sigurjón Einarsson var fararstjóri í þeirri ferð.

Þegar þetta er ritað er nefndin að skipuleggja ferð í Ásmundasafn í Reykjavík í lok apríl og ferð á Suðurnesin í maí.

Nefndin vill þakka þeim félagsmönnum sem tekið hafa þátt í

viðburðum á vegum nefndarinnar um leið og hún hvetur aðra félagsmenn til þátttöku. Jafnframt hvetur nefndin félagsmenn til útiveru og virkni með hækkandi sól.

Með útivistarkveðju,
ferða- og útivistarnefnd
Blindrafélagsins

Tómstundanefnd

Haldin voru tvö handavinnunámskeið sem stóðu í átta vikur hvort og fjögur bingó. Þar að auki var haldið eitt zúmbanámskeið sem stóð í átta vikur og þrjónakaffi seinasta

þriðjudag í hverjum mánuði, samtals átta skipti.

Margrét Guðný Hannesdóttir,
formaður tómstundanefndar

Skýrsla skemmtinefndar Blindrafélagsins

Starf skemmtinefndar var nokkuð hefðbundið þetta árið. Í nefndinni sátu Eypór Kamban Þrastarson, Dagný Kristmannsdóttir og Bragi Brynjarson. Skemmtinefndin stóð fyrir þremur viðburðum þetta árið. Eftir félagsfund þann 20. nóvember 2014 var haldið skemmtikvöld á vegum skemmtinefndar. Þar stigu pólskir listamenn á stokk og fluttu tónlistaratriði. Eftir á var haldin æsisþennandi spurningakeppni þar sem Ragnar Marínósson, starfsmaður Þjónustu- og þekkingarmiðstöðvarinnar, fór á kostum sem spyrill. Jólahlaðborð Blindrafélagsins var svo haldið laugardaginn 6. desember

í sal félagsins. Veislustjóri var Ingvar Jónsson og komu veitingarnar frá Kokkunum – veislubjónustu. Í lok hlaðborðsins voru svo tónleikar með Bing Crosby Tribute Band þar sem einn meðlimur hljómsveitarinnar er félagsmaður. Góð mæting var á hlaðborðið og heppnaðist það vel. Þorablót Blindrafélagsins var haldið laugardaginn 14. febrúar. Þorramaturinn kom frá Kokkunum líkt og á jólahlaðborðinu og var hann með besta móti samkvæmt heimildamönnum undirritaðs. Veislustjóri á þorablótinu var Sigurjón Jónsson frá Selfossi og skemmti hann blótsgestum stórvel.

Bjössí í Greifunum kom svo og spilaði fyrir gesti.

Fyrir hönd skemmtinefndar,
Eypór Kamban Þrastarson

Skýrsla jafnréttisnefndar

Jafnréttisnefnd hélt þrjá fundi á síðastliðnu starfsári. Í henni sátu Eypór Kamban Þrastarson formaður, Marjakaisa Mathíasson, María Hauksdóttir, Lilja Sveinsdóttir, Ólafur Þór Jónsson, Magnús Jóel Jónsson og Jón Helgi Gíslason. Að hausti 2014 ræddi jafnréttisnefnd útvíkkun félagsaðildar að Blindrafélaginu og leiddi umræður um það mál á félagsfundum þann 20. nóvember. Eftir áramótin hafði jafnréttisnefnd uppi áform um að halda námskeið

um samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks með sérstakri áherslu á þau málefni sem varða blinda og sjónskerta en ákveðið var að bíða með það þar sem Öryrkjabandalag Íslands mun halda námskeið af mjög svipuðu tagi í maímánuði.

Fyrir hönd Jafnréttisnefndar,
Eypór Kamban Þrastarson formaður

Valdar greinar 39. árgangur 2014

Árið 2014 komu út 23 tölublöð af Völdum greinum.
Heildartími: 100 klst. og 20 mín.
Efni skiptist þannig:
Frá Blindrafélaginu og annað sem tengist málaflokknum og fleirum: 44 klst. og 20 mín.
Greinar úr blöðum og vefmiðlum: 56 klst.
Árið 2013 komu út 23 tölublöð af Völdum greinum.
Heildartími: 89 klst. og 7 mín.
Þar af efni úr prentmiðlum og vef tímaritum: 59 klst.
Efni frá Blindrafélaginu og annað sem tengist málaflokknum: Um 30 klst.

Á árinu skipaði stjórn félagsins ritnefnd fyrir Völdum greinar. Í henni sátu Eypór Kamban Þrastarson, Kristinn Helgi Ólafsson og Rósa Ragnarsdóttir. Ritnefndin er hugsuð sem bakland og stuðningur fyrir ritstjóra. Nefndin hélt fund 6. ágúst ásamt ritstjóra og lesara. Þar var farið yfir efni Valinna greina og aðallega komið með ábendingar um lestur úr blöðum og vefmiðlum. Kristinn baðst undan starfi í ritnefndinni og tók Bjarni Frans Viggósson sæti hans. Ritnefndin, Eypór og Rósa, hittist ásamt ritstjóra 11. mars. Þar var aðallega fjallað um fyrirhugað kynningarefni um starfsemina í húsi Blindrafélagsins.

En það kemur æ betur í ljós að bráðnauðsynlegt er að halda vakandi öflugum kynningarstarfi og slaka þar hvergi á.

Árið 2014 var mjög viðburðaríkt. Reynt var að gera sem flestu skil á einn eða annan hátt. Birt var mikið efni frá 75 ára afmælishátíð félagsins, auk þess sem flutt var efni frá tveimur viðamiklum ráðstefnum ásamt efni frá degi fólks með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu.

Margt fleira var á Völdum greinum, viðtöl og annað efni um málefni blindra og sjónskertra. Þá var leitast við að gera innra starfi félagsins sem best skil.

Stefnt var að því að birta sem fjölbreytilegast efni úr vef- og prentmiðlum. Veftímaritum fer fjölgandi. Það væri full ástæða til þess að athuga um aðgengi blindra og sjónskertra að netinu og hversu mikið tölvulæsi félagsmanna er. Ég hef margbent á að nauðsynlegt er að kanna hlustun á Valdar greinar, en eftir því sem mér hefur skilist vilja um 62% félagsmanna ekki vera án þeirra.

Þegar 40. ár Valinna greina er nú hafið leitar hugurinn víða. Í upphafi voru þær hugsaðar sem lifandi tengiliður Blindrafélagsins við félagsmenn auk þess að gefa fólki kost á að heyra brot af því sem birtist eingöngu á prenti, ekki í ljósvakamiðlum. Formenn félagsins

hafa verið misduglegir við að birta efni um málefni félagsins.

Nú eru senn liðin fimm ár frá því að þáverandi formaður bað mig um að taka að mér ritstjórn þeirra. Ég hef átt nokkur samskipti við áskrifendur. Þetta er eitt þakklátasta starf sem ég hef lengi unnið. Framundan eru breytingar. Diskaútgáfa heyrir smám saman til liðinni tíð. Þetta er þróunin og vefvarpið eða eitthvert annað streymi mun taka við og Valdar greinar birtast þar. Þetta kallar á vandaða dagskrárgerð eins og áður. Þau sem lögðu hönd á plóginn við Valdar greinar voru auk ritstjóra og ritnefndar: Þórunn Hjartardóttir, Eypór Kamban Þrastarson, Baldur Snær Sigurðsson, Steinunn Hákonardóttir og formaður félagsins, Bergvin Oddsson, sem var ópreytandi við að gefa ritstjóra góð ráð og ábendingar.

Ég þakka sérstaklega félagsmönnum Blindrafélagsins einstakt samstarf og góðvild í garð ritstjóra. Stjórn og starfsfólki þakka ég mikla og góða samvinnu.

Um 400 klukkustundir af efni hafa komið frá okkur á liðnum fimm árum. Þar liggur mikil vinna að baki.

Umtalsverða vinnu þar af hef ég lagt af mörkum í sjálfböðavinnu, um 350 klukkustundir alls.

Frá því að ég hóf ritstjórn hef ég lagt mig fram um að búa til vandað og vonandi gott hljóðtímarit. Hvort sú braut hefur verið rétt verður tíminn að leiða í ljós.

Starfsemi deilda félagsins

Ársskýrsla foreldradeildar 2014-2015

Óbreytt stjórn var hjá foreldradeildinni árið 2014 frá árinu áður en hana skipuðu Friðbjörn Oddsson, Guðrún Jónsdóttir og Guðrún Pálína Helgadóttir. Friðbjörn og Guðrún eru foreldrar Leu Karenar og Guðrún Pálína er móðir Theodórs en Lea Karen og Theodór eru bæði blind. Marjakaisa Matthíasson er svo foreldradeildinni ávallt innan handar í öllu.

Bingó var haldið á vordögum og var það vel sótt. Spilað var um marga glæsilega vinninga og þótti takast vel til.

Sumarhátíðin í samstarfi við sjóðinn Blind börn á Íslandi var haldin sunnudaginn 28. júní í garðinum í

Hamrahlíð 17. Hún heppnaðist vel eins og vanalega og er löngu orðin árlegur viðburður. Töframaður og andlitsmálari skemmtu stórum sem smáum og margs konar leiktæki voru til staðar. Haldin var tombóla og boðið upp á pylsur, svala og ís.

21. september var haldið á leikritið Línu langsökk í Borgarleikhúsinu. Á undan sýningu hittumst við og borðuðum saman pítsu og eftir það kíktum við baksviðs í Borgarleikhúsið, hittum leikara og skoðuðum leikmyndina. Vel tókst til og voru allir glaðir með flotta sýningu.

Í nóvember var haldið námskeið í hreyfimyndagerð í

Myndlistaskólanum í Reykjavík. Aðalkennarinn Aniela Lubieniecka kom frá Póllandi. Námskeiðið var fyrst og fremst ætluð sjónskertum börnum á aldrinum 8–18 ára en sjáandi íslenskum og pólskum börnum var einnig boðið að taka þátt. Afrakstur námskeiðsins var sýndur í Bíó Paradís laugardaginn 6. desember og var myndin sjónlýst. Jólaföndrið var haldið 30. nóvember. Djúp lægð gekk yfir landið á þessum tíma og hafði það áhrif á mætinguna þar sem það treystu sér ekki allir út úr húsi. Fín mæting var samt sem áður og var föndrað undir handleiðslu Michele handavinnukennara á leikskólanum Stekkjarási í Hafnarfirði líkt og árið á undan. Við föndruðum negulnagla í mandarínur, föndrað var jólatré, skreyttar piparkökur og búinn til engill ásamt músastiga. Jólasveinar mættu og dreifðu geisladiskum og sælgætispokum og fóru allir glaðir heim.

Dagana 19.–22. mars 2015 hélt foreldradeild Blindrafélagsins í sameiningu með Ungblind vetrarbúðir fyrir sjónskert og blind ungmenni á aldrinum 12–25 ára. Marjakaisa og Lilja Sólrún Guðmundsdóttir fóru keyrandi með þátttakendunum norður þar sem gist var á Botni, í húsi Þroskahjálpar fyrir utan Akureyri. Upphaflega voru þátttakendurnir níu talsins en einn frá Akureyri hætti við. Farið var á svigskíði og skauta, í keilu og sund en fjallið var lokað vegna hvassviðris á laugardeginum. Allir voru ánægðir með dvölinu og krakkarnir eru orðnir mjög flinkir á skíðum. Fyrstu vetrarbúðirnar voru haldnar fyrir ári síðan og óskuðu margir þátttakendur eftir að mega fara aftur í ár.

Friðbjörn Oddsson, formaður foreldradeildar
Marjakaisa Matthíasson, starfsmaður

Ársskýrsla Norðurlandsdeildar 2014

Norðurlandsdeild Blindrafélagsins hélt þrjá almenna fundi á starfsárinu og fjóra stjórnarfundir. Félagsstarfið var með nokkuð hefðbundnum hætti og voru fundirnir haldnir í félagsheimili Lionsklúbbsins Hængs á Akureyri. Stjórn deildarinnar skipuðu Jón Heiðar Daðason formaður, Kristinn Helgi Ólafsson ritari og Pálmi Stefánsson gjaldkeri.

Starfið hófst með grillfundi 10. október sem tæplega 30 manns mættu á. Formaður Blindrafélagsins, Bergvin Oddsson, og formaður Ungblind, Iva Marín Adrichem, komu á fundinn. Lögð var áhersla á að fá yngri félaga til að koma á fundinn og tókst það nokkuð vel. Þann 7. desember var haldinn jólafundur sem tæplega 20 manns komu á.

Sóknarprestur Gleráarkirkju, sr. Jón Ómar Gunnarsson, hélt hugvektu fyrir fundarmenn. Þann 8. febrúar var haldið árlegt þorablót en á það mættu tæplega 20 manns. Rafn Sveinsson og Birgir Sveinbjörnsson fóru með gamanmál og skemmtu fólki.

Stjórn deildarinnar hefur haft nokkrar áhyggjur af framtíðarhorfum í starfi deildarinnar en jafnt og þétt fækkar þeim sem koma á fundi deildarinnar og því er þörf á endurskipulagningu eigi starfið að halda áfram.

Jón Heiðar Daðason
formaður

Skýrsla Retina Ísland - RP-deildar Blindrafélagsins

Stjórn RP-deildarinnar skipa Sigbór U. Hallfreðsson formaður, Kristinn H. Einarsson gjaldkeri, Guðrún H. Skúladóttir ritari og Alexander Hrafnkelsson og Elín Bjarnadóttir meðstjórnendur.

Fulltrúar Retina Ísland sátu ársþing Retina International sem haldið var í París í júní. Fyrir hvatningu Retina Ísland sóttu einnig aðilar úr íslenska vísindasamfélaginu og fulltrúar frá Þjónustu- og þekkingarmiðstöðinni ráðstefnuna „RP Symposium“ sem haldin var í tengslum við ársþingið. Það er mjög mikilvægt að opna á þessa upplýsingagátt og tókst það nú með styrk frá sjóðnum „Stuðningur til sjálfstæðis“ og Blindrafélaginu. Markmið ráðstefnunnar er að efla rannsóknir á sjúkdómum í augnbotnum og stuðla að auknum framförum í meðferðarúrræðum. Það er gert með því að leiða saman fremstu vísindamenn heims á þessu sviði til

að miðla upplýsingum og mynda tengsl sín á milli. Samhliða fyrirlestraröð sem ætluð er læknum og vísindamönnum eru fyrirlestrar ætlaðir sjúklingum og aðstandendum þeirra. Þar gefst almenningi og vísindamönnunum einstakt tækifæri til að eiga gagnkvæm skoðanaskipti, mynda tengsl og átta sig á hvernig báðir hópar geta best lagt sitt af mörkum á þágu rannsókna og þróunar á þessu sviði. Retina International hefur verið leiðandi afl og unnið merkilegt frumkvöðlastarf á þessu sviði undanfarin ár.

Þann 10. október var, með stuðningi Blindravínafélags Íslands og í samstarfi við Augnlæknafélag Íslands, Lions á Íslandi og Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og dauðblinda einstaklinga, haldin glæsileg ráðstefna sem bar yfirskriftina „Barist gegn og lifað með blindu og sjónskerðingu“. Vel yfir 100 manns

mættu á ráðstefnuna sem þótti takast einstaklega vel. Tengslanet Retina International og reynsla af því að sækja sambærilegar erlendar ráðstefnur var virkilega dýrmæt við allan undirbúning.

Fyrri hluti ráðstefnunnar fjallaði um þjónustu við blinda og sjónskerta einstaklinga auk þess sem nokkrir úr þeirra hópi sögðu frá högum sínum.

Eftir hádegi var lögð áhersla á umfjöllun um rannsóknir og tilraunir til að finna meðferðir við ólæknandi arfgengum hrörnunarsjúkdómum í sjónhimnu, eins og AMD, RP, LCA og USHER. Fyrirlesarar voru bæði erlendir og innlendir vísindamenn. Aðalfyrirlesarinn var Dr. Gerald J. Chader frá Bandaríkjunum, sem flutti ítarlegan yfirlitsfyrirlestur um það helsta sem er að gerast í rannsóknum og tilraunum á þessum vettvangi víða um heim.

Boðið var upp á túlkun frá ensku yfir á íslensku og íslensku yfir á ensku á öllum fyrirlestrum sem fluttir voru.

Ráðstefnustjórar voru Brynhildur Ingvarsdóttir, formaður Augnlæknafélags Íslands, Einar Stefánsson prófessor og Rósa María Hjörvar, sjónskertur einstaklingur af völdum RP.

Dagskrá ráðstefnunnar var eftirfarandi:

10:00 Setning: Bergvin Oddsson, formaður Blindrafélagsins.

10:10 Íslenska módelið í þjónustu við blinda og sjónskerta einstaklinga og mikilvægi snemmtækrar íhlutunar.

Huld Magnúsdóttir, forstjóri Þjónustu- og þekkingarmiðstöðvarinnar fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga (ÞPM).

10:30 Að missa alla sjón.

Halldór Sævar Guðbergsson, atvinnuráðgjafi ÞPM.

10:50 Frásagnir notenda þjónustunnar.

Inga Dóra Guðmundsdóttir foreldri og Íva Marín Adrichem menntaskólanemi.

11:10 Hvernig er að lifa með RP.

Halla Dís Hallfreðsdóttir hjúkrunarfræðingur.

11:20 Hvernig er að lifa með AMD.

Rut Rebekka Sigurjónsdóttir listmálari.

11:30 Einkenni aldurstengdrar augnbotnahrörnunar og sjónhjálpartæki.

Estella Björnsson sjóntækjafræðingur.

12:00 **Hádegisverðarhlé**

Hádegisverður í boði ráðstefnuhaldara.

13:00 Kynning á síðari hluta ráðstefnunnar sem stýrt verður af Einari Stefánssyni prófessor.

13:05 Retina International ráðstefnan í París í júní síðastliðnum

frá sjónarhóli íslensks augnlæknis.
Sigríður Másdóttir, yfirlæknir ÞPM.

13:10 Yfirlitsfyrirlestur: "Retinal Degenerations: Moving From Scientific Darkness to the Light of Clinical Trials".

Dr. Gerald J. Chader.

14:40 Inherited retinal disorders; Patient registry and the TESOLA trial at Oslo University Hospita.

Josephine Prener Holtan, doktorsnemi og aðstoðarlæknir við Augndeild Háskólasjúkrahússins í Osló.

15:10 Erfðafræði og arfgerðargreining augnsjúkdóma. Genetics and genotyping of retinal diseases.

Kristinn P. Magnússon, prófessor í erfðafræði við Háskólann á Akureyri. Professor of Genetics at University of Akureyri.

15:30 Lífeðlisfræðilegt ferli í hrörnunarsjúkdómum í sjónhimnu. Physiological processes in retinal degenerative diseases.

Þór Eysteinnsson, prófessor í lífeðlisfræði við Háskóla Íslands. Professor of physiology, University of Iceland.

16:00 Staða gláku í augnlækningum á Íslandi.

María Soffía Gottferðsdóttir augnlæknir.

16:30 The importance of patients registries and accurate diagnoses. Christina Fasser, forseti Retina International.

16:45 Ráðastefnuslit & hanastél.

Í lok október sóttu fulltrúar Retina Ísland ársfund norrænu RP-samtakana sem að þessu sinni var haldinn í Svíþjóð. Á næsta starfsári verður Retina Ísland gestgjafi fundarins.

Sem fyrr hefur deildin staðið af og til fyrir óformlegum fundum með það að markmiði að hittast og spjalla saman á óformlegum nótum og miðla reynslu hver til annars. Einnig hefur þetta verið vettvangur til að ná til þeirra sem eru með RP en eru ekki orðnir félagar í Blindrafélaginu. Þessir óformlegu fundir ganga undir nafninu „RP-hittingur“ og hafa yfirleitt verið haldnir á kaffihúsum eða í Hamrahlíð 17. En auk þess var farið í heimsókn í Ostahúsið og Alþingi þar sem félagar í RP-deildinni tóku á móti okkur og sýndu starfsvettvang sinn.

Skýrsla stjórnar Suðurnesjadeildar Blindrafélagsins vegna 2014–2015

Suðurnesjadeild Blindrafélagsins var stofnuð á 75 ára afmælisdegi Blindrafélagsins 19. ágúst 2014. María Hauksdóttir var kosin formaður og meðstjórnendur: Sigfús B. Ingvason (Reykjanesbæ) og Már Gunnarsson (Reykjanesbæ), Þormar Helgi Ingimarsson (Grindavík) og Kristín Sveinsdóttir (Reykjanesbæ). Félagsmenn deildarinnar eru nú 22. Eftir stofnfundinn upplýsti formaður félagsins, Bergvin Oddsson, að félagið hefði ákveðið að bjóða fundarmönnum til afmælisfagnaðar og tónleika í tilefni 75 ára afmælis félagsins á Hilton Reykjavík Nordica strax eftir stofnfundinn og var því afar vel tekið. Send var tilkynning um stofnun og tilurð deildarinnar til Víkurfrétta.

Í umdæmi Suðurnesjadeildar eru fimm sveitarfélög. Stjórnarmenn skiptu með sér verkum og áttu fundi með félagsmálastjórum þessara sveitarfélaga til að kanna þjónustustig þeirra. Það reyndist svipað hjá þeim öllum en Sandgerði, Garður og sveitarfélagið Vogar samreka félagsþjónustu sína. Það kom í ljós að blindir og sjónskertir ganga ekki að réttindum heldur eru þarfir hvers og eins metnar. Það sem hefur áhrif á matið er m.a.

hjúskaparstaða og fjölskylduhagir. Stjórnin fékk eina fyrirspurn um slæmt aðgengi að Heilbrigðisstofnun Suðurnesja. Það reyndist tímabundið vegna hitalagningar í stétt. Boðið var upp á ferð á jólahlaðborð Blindrafélagsins og tóku 11 félagsmenn af Suðurnesjum þátt í því. Var mikil ánægja með þessa ferð en flestir höfðu ekki komið á viðburði í Hamrahlíð 17 áður. Haldnir voru þrír stjórnarfundir og sérstakur jólafundur 2014. Fyrsti fundur 2015 var haldinn 13. janúar að Njarðvíkurbraut 4 og var boðið upp á súkkulaði með þeyttum rjóma og kleinur við góðar undirtektir. Tveir boðaðir fundir féllu niður vegna þess að arfavitlaust veður var á Suðurnesjum.

Boðið er upp á göngu og léttar æfingar í Reykjaneshöllinni þrisvar í viku þar sem einn nefndarmanna gengur þar reglulega og býður öðrum samfylgd. Samþykkt var að stefna á að ganga í kringum sveitarfélögin eitt af öðru og var tekin létt æfing og gengið á milli Keflavíkurhafnar og Njarðvíkurhafnar.

Fyrir hönd stjórnar,
María Hauksdóttir

Ársskýrsla Ungblind

Ungblind hefur staðið fyrir ýmsu undanfarið ár. Formaður Ungblindar er Iva Marín Adrichem en næst

verður kosið í stjórn þann 2. maí. Meðlimir Ungblind hafa frá því í haust hist á kaffihúsi einu sinni í

mánuði. Þær stundir hafa verið nýttar í spjall, hugmyndir að hlutum sem hægt væri að gera á vegum deildarinnar og síðast en ekki síst í að njóta félagsskaparins. Fyrir jólin 2014 hittust meðlimir í húsi Blindrafélagsins og voru með jólaföndur, t.d. piparkökuskreytingar og vellyktandi jólaskrautsgerð úr mandarínnum og negul. Að undanfögnu hefur Ungblind verið með í ráðum við gerð auglýsingar blindrafélagsins með slagorðinu „blindir sjá“. Sú auglýsing mun koma í loftið í næsta mánuði. Þann 19.-22.

mars stóðu foreldradeild Blindrafélagsins og Ungblind fyrir skíðaferð til Akureyrar. Í ferðinni voru alls níu þátttakendur, en tveir þeirra voru meðlimir Ungblind. Í ferðinni fengu allir skíðakennslu frá reyndum kennurum í Hlíðarfjalli og allir þátttakendurnir skemmtu sér mjög vel. Eins og fyrr var nefnt stefnir Ungblind á að halda aðalfund laugardaginn 2. maí þar sem kosið yrði í stjórn. Á sama degi verður líklega viðburður á vegum félagsins.

Iva Marín Adrichem

Norrænar sumarbúðir

Norrænar sumarbúðir fyrir blind og sjónskert ungmenni á aldrinum 16–30 ára voru haldnar á útilífsmiðstöð skáta við Úlfjótssvatn dagana 7.–14. júlí 2014 og komu þátttakendurnir frá Danmörku, Finnlandi, Íslandi og Svíþjóð. Þeir voru 27 talsins að starfsmönnum og leiðsögumönnum meðtöldum. Gist var í litlum fjögurra manna herbergjum.

Þema sumarbúðanna var útivist og aðgengi. Á dagskrá var m.a. fjallaganga, flúðasigling, hestaferð, sund og hópefli, klifur á klifurvegg og aðrar þrautir á svæðinu við Úlfjótssvatn. Einnig var farið til Reykjavíkur þar sem var farið í

markbolta, landnámssýningin á Aðalgötu var heimsótt og haldin grillveisla í Hamrahlíð 17 eftir að erlendu krakkarnir voru búnir að fá frítíma í bænum á meðan Íslendingarnir voru að undirbúa veisluna.

Í sumarbúðunum var einnig kannað aðgengi bæði í skátabúðum og sundlaug Borgar og var þeim báðum send úttekt á aðgengi.

Sumarbúðirnar voru fjármagnaðar að miklu leyti með stuðningi Evrópu unga fólksins og Blindravinafélagsins.

Marjakaisa Matthíasson

Suðurlandsdeild

Aðalfundur Suðurlandsdeildar var haldinn þriðjudaginn 28. janúar 2014. Stjórn var einróma endurkjörin og engar breytingar ákveðnar. Ákveðið var að fara á opið hús þann 25. febrúar, þannig að fundur féll niður. Mæting var léleg.

Fundir voru síðan haldnir 25. mars og 29. apríl.

Gestir á aprílfundinum voru Bergvin Oddsson og Rósa María Hjörvar, frambjóðendur til embættis formanns félagsins.

Þriðjudaginn 27. maí var farið í hina árlegu vorferð. Farið var í Laugarás í Biskupstungum og kaffi var drukkið á veitingastaðnum Slakka. Síðan var ekið um uppsveitirnar og komið við á Flúðum.

Fyrsti haustfundurinn var síðan haldinn þriðjudaginn 30. september. Starfsemi haustsins var rædd og ákveðin. Næsti fundur var síðan haldinn 28. október, gestur fundarins var Gísli Helgason og skemmti hann fundarmönnum með söng og blokkflautuleik.

Þann 25. nóvember var síðan farið saman út að borða hátíðamat á veitingastaðnum Menam á Selfossi. Góð mæting var og nutu menn matarins vel.

Fleira var ekki gert á árinu 2014.

Með bestu kveðjum,
Ingibjörg Sigtryggisdóttir

Sjóðir félagsins auk styrkja og framlaga til nefnda og deilda

Stjórn Blindrafélagsins fær allmargar styrkbeiðnir á hverju ári. Stjórnin hefur markað sér þá stefnu að beina styrkumsóknum í sjóði félagsins.

Yfirlit yfir það helsta í starfsemi sjóðanna á árinu:

Verkefnasjóður Blindrafélagsins

Sjóður sem ætlað er að styrkja ýmis verkefni Blindrafélagsins. Stjórn félagsins er jafnframt sjóðsstjórn.

Samtals úthlutað til 13 verkefna. Útborganir samtals 19,3 millj. kr. Heildartekjur á árinu voru 22,5 millj. kr.

Óbundinn höfuðstóll í árslok nam 83,7 millj. kr.

Stuðningur til sjálfstæðis

- Tilgangur sjóðsins er að veita:
- A. Náms-, ferða- og ráðstefnustyrki til fagfólks sem starfa með blindum og sjónskertum einstaklingum eða að hagsmunamálum þeirra .
 - B. Náms-, ferða-, endurhæfingar- og ráðstefnustyrki til félagsmanna Blindrafélagsins.
 - C. Styrki til félagsmanna Blindrafélagsins til kaupa á hjálpartækjum og öðrum mikilvægum búnaði.

Verkefnastyrkir til verkefna sem eru hagsmunum blindra og sjónskertra til framdráttar

Nánari skilgreiningar og reglur skulu settar í úthlutunarreglum fyrir hvern og einn styrktarflokk. Sjóðurinn er með sjálfstæða stjórn. Óbundinn höfuðstóll í árslok nam 22,9 millj. kr.

Samtals var úthlutað 30 styrkjum. Útborganir voru samtals 6,1 millj. kr. Heildartekjur á árinu voru 1 millj. kr.

Styrktarsjóður Richards P. Theodórs og Dóru Sigurjónsdóttur

Tilgangur sjóðsins er að styrkja blint fólk á aldrinum 16-25 ára og/eða mennta fólk í þágu blindra og blinduvarna. Sjóðurinn er með sjálfstæða stjórn. Samtals var úthlutað tveimur styrkjum.

Útborganir voru samtals 1,9 millj. kr. Heildartekjur á árinu voru 0,9 millj. kr. Óbundinn höfuðstóll í árslok nam 29 millj. kr.

Styrktarsjóður Margrétar Jónsdóttur

Tilgangur sjóðsins er að styrkja foreldra/forráðamenn barna allt að 18 ára aldri sem greinst hafa blind eða með alvarlega augnsjúkdóma. Sjóðurinn veitir einungis styrki vegna

verkefna eða hluta sem eru ekki styrktir af almannatryggingum, Svæðisskrifstofu málefna fatlaðra, félagsþjónustu sveitafélaga eða af öðrum opinberum stofnunum eða

sjóðum sem koma að málum blindra og sjónskertra barna. Sjóðurinn er með sjálfstæða stjórn. Engir styrkir voru veittir á árinu. Heildartekjur á árinu voru 0,3 millj. kr.

Óbundinn höfuðstóll í árslok nam 159 þús. kr. Bundinn höfuðstóll í árslok nam 9,4 millj. kr.

Blind börn á Íslandi

Hlutverk sjóðsins er að styrkja blind og sjónskert börn allt að 18 ára aldri til kaupa á ýmsu því sem getur orðið þeim til aukins þroska og ánægju í lífinu. Þar á meðal eru sérhönnuð leikföng, leiktæki, hljóðfæri, tölvur og annað slíkt sem opinberir aðilar styrkja ekki foreldra til kaupa á. Sjóðurinn er með sjálfstæða stjórn.

Samtals var úthlutað 13 styrkjum. Útborganir voru samtals 1,3 millj. kr. Heildartekjur á árinu voru 1,3 millj. kr. Óbundinn höfuðstóll í árslok nam 5,3 millj. kr. Bundinn höfuðstóll í árslok nam 2,9 millj. kr.

Styrkir og framlög Blindrafélagsins til nefnda og deilda

Nefndir og deildir félagsins fengu úthlutað á árinu 2,1 millj. kr. til ýmissa sérverkefna á þeirra vegum.

Aðrar skýrslur

Blindravinnustofan 2014

Blindravinnustofan er vinnu- og starfsþjálfunarstaður blindra, sjónskertra og annarra fatlaðra einstaklinga. Blindravinnustofan gegnir mikilvægu hlutverki í því að skapa þessum einstaklingum atvinnu og starfa þar um 30 fatlaðir einstaklingar. Flestir þeirra eru í hlutastarfi. Að auki starfa þar rekstrarstjóri og tveir menntaðir starfsleiðbeinendur, þroskaþjálfari og félagsliði.

Rauði þráðurinn í starfsemi Blindravinnustofunnar felst í pökkun og sölu á hreingerningarvörum undir vörumerkjum Blindravinnustofunnar. Önnur starfsemi er til að mynda ljósmyndaskönnun og bastvöggugerð.

Meginverkefni ársins voru annars vegar hagræðingarverkefni sem miðaði að því að auka framlegð vörusölu og hins vegar var skipt um tölvukerfi.

Í hagræðingarverkefninu var markvisst leitað að nýjum birgjum og hafinn var beinn innflutningur á ýmsum vörum í stað þess að kaupa þær vörur af innlendum heildsölum. Hafinn var innflutningur frá Kína, Bangladesh og Þýskalandi til viðbótar við það sem flutt var inn frá Bretlandi og Svíþjóð. Reikna má með að framlegðarbatinn skili sér inn á árinu 2015. Áfram eru keyptar vörur frá nokkrum innlendum heildsölum þar sem ýmist hefur

tekist að fá betra verð en áður eða ekki hefur tekist að finna sambærilega vöru á betra verði erlendis. Hagræðingarverkefni þetta mun halda áfram á næstu misserum og verður áfram leitað að hagkvæmara verði, hagstæðari flutningum og nýjum vörum til endursölu.

Unnið var að innleiðingu tölvukerfis frá DK-hugbúnaði. Undirbúningur hófst um mitt ár og lauk í lok árs. Markmiðið var að fá betri yfirsýn yfir reksturinn og uppfæra ákveðna verkferla. Yfirfærslan tókst vel og lítum við björtum augun á framhaldið.

Samstarfið við Ó.J. & Kaaber varðandi dreifinguna hélt áfram að þróast og verður unnið að því að fjölga útsölustöðum fyrir vörur Blindravinnustofunnar. Einnig var til skoðunar að Blindravinnustofan tæki yfir ákveðin verk sem hafa verið unnin innan Ó.J. & Kaaber. Þar ber helst að nefna áfyllingar vörustanda. Sú vinna mun flytjast yfir til Blindravinnustofunnar á fyrsta ársfjórðungi ársins 2015.

Afkoma ársins 2014 var neikvæð um 2,8 millj. kr. og munar þar mest um lélega byrjun á árinu. Samkvæmt efnahagsreikningi voru eignir félagsins um 38 millj. kr. og eigið fé í árslok var um 23,7 millj. kr. Hlutfé í árslok nam 21 millj. kr. og er það allt í eigu Blindrafélagsins.

Blind börn á Íslandi

Árið 2014 voru haldnir tveir stjórnarfundir í sjóðnum *Blind börn á Íslandi*. Fyrri fundurinn var haldinn 5. maí og sá seinni 13. nóvember. Sjö umsóknir voru afgreiddar á vorfundinum, sex á haustfundinum og var heildarupphæð veittra styrkja á árinu 1.081.000 kr.

Sjóðnum hafa borist gjafir úr ýmsum áttum, m.a. með sölu á minningarkortum. Undanfarin fjögur ár hefur Miðlun séð um sölu öskudagssælgætis frá Sælgætisgerðinni Freyju til fyrirtækja og skilaði þessi sala sjóðnum 420.000 kr. að þessu sinni.

Sjóðurinn var einnig skráður á áheitasíðu Reykjavíkumaraþons og söfnuðu hlauparar 110.000 kr. með áheitum á sjóðinn. Þá fékk sjóðurinn í lok ársins tvær stórar gjafir frá einkaaðilum. Hjónin Garðar Garðarsson og Guðleif Hallgrímsdóttir færðu sjóðnum

veglega peningagjöf til minningar um son sinn Sindra Dag sem lést í júní 2011. Þ-klúbburinn sem er 50 ára gamall vinahópur færði sjóðnum gjöf í staðinn fyrir að skiptast á afmælisgjöfum innan klúbbsins. Sumarhátíð sjóðsins var haldin í samstarfi við foreldradeild Blindrafélagsins þann 28. júní í garði Blindrafélagsins og heppnaðist vel. Árleg aðventuhátíð sjóðsins var haldin sunnudaginn 30. nóvember. Veðrið setti strik í reikninginn og var þátttakan óvenju dræm. Engu að síður skemmtu gestir sér vel, föndruðu jólaskeytingar og kom jólasveinninn í heimsókn, skemmti fólki með söng og gríni og töfraði síðan fram jólagjafir handa börnunum.

Marjakaisa Matthíasson,
starfsmaður sjóðsins Blind börn á Íslandi

Stutt yfirlit yfir starfsemi Hljóðbókasafns Íslands 2014

Árið 2014 var gott ár hjá Hljóðbókasafni Íslands, framleiddar voru heldur fleiri bækur en árið á undan og allar framleiddar námsbækur voru bæði með texta og hljóði. Slík útgáfa gerir nemendum m.a. kleift að leita að orðum og efni í bókunum sem er sérlega hentugt við próflestur. Þórrann af árinu voru nýjar og betri miðlunarleiðir á efni safnsins í undirbúningi. Árið 2013 fékk Hljóðbókasafn Íslands styrk frá

Blindrafélaginu til að koma á laggirnar streymisþjónustu í vefvarpstæki þau sem félagið leigir út. Streymisþjónustan opnar þeim sem hafa slík tæki aðgang að safninu öllu og fjölmörgu öðru. Þessa tækni var hægt að nýta áfram til að opna fyrir frekari streymisþjónustu og þá til allra lánþega. Ný heimasíða var í smíðum allt árið í samvinnu við Prógramm ehf. en Birkir Gunnarsson var

aðgengisráðgjafi við verkið. Verkið var nokkuð snúið og tímafrekt því að markmiðið var að gera síðuna algerlega aðgengilega blindum notendum sem nýta sér skjálestursforrit. Nýja heimasíðan býður upp á marga skemmtilega möguleika og er nú t.d. hægt að hlusta á bækur beint af síðunni, með streymi, í stað þess að hala niður. Hljóðbókaleitin er mun vandaðri og ítarlegri auk þess sem síðan býður upp á leitarforrit sem leitar í grunni allra hljóðbókasafna Norðurlandanna til að panta bækur þaðan. Jafnframt hófst á árinu vinna við að hanna snjallforrit eða app í snjallsíma í samvinnu Stokks, Samsung á Íslandi og Hljóðbókasafns Íslands. Snjallforritið er nú komið í notkun og hafa lánþegar lýst ánægju með það. Það er von safnsins að þessi þróun verði öllum til bóta, að hún bæti aðgengi, auki lestur og dragi ef til vill úr geisladiskanothkun sem er því miður ekki mjög umhverfisvænn kostur.

Á sama tíma hefur safnið unnið í vörnum gegn ólöglegri dreifingu á safnkostinum. Lánþegar hafa ef til vill tekið eftir því að safnið tilkynnir í öllum bókum að ólögleg dreifing verði rakin. Í raun er það trú safnsins að ólögleg dreifing sé sáralítill og að lánþegar séu heiðarlegasta fólk upp til hópa en réttthafar og bókaútgefendur hafa lýst áhyggjum sínum af ólöglegri dreifingu og því var brugðið á það ráð að kóða

bækurnar þannig að rekja megi ólögleg eintök á netinu til lánþega. Hingað til hefur ekki þurft að grípa til þess ráðs.

Sá ánægjulegi atburður varð á árinu að safnið fékk 5 millj. kr. styrk frá Mennta- og menningarmálaráðuneytinu til að fjölga hljóðverum. Eftir miklar vangaveltur var ákveðið að panta tilbúið hljóðver í einingum frá Þýskalandi. Á vordögum birtist tveggja tonna farmur á plani safnsins og var hann borinn inn af starfsmönnum og hljóðverið sett saman á staðnum. Nýja hljóðverið er rúmbetra en þau eldri og hefur reynst vel. Kosturinn við þessa tilhögun er jafnframt sá að hægt er að flytja hljóðverið með manni og mús ef safnið flytur. Á sama tíma var skipt um upptökuforrit í öllum hljóðverum og tekið upp glænýtt forrit sem ber nafnið Hindenburg. Þetta forrit er m.a. þeim kostum búið að það jafnar mismunandi styrk radda á milli lestra og eru gæði upptöku mun meiri.

Sumarið 2014 var Hljóðbókasafn Íslands gestgjafi á aðalfundi alþjóðlegu DAISY-samtakanna á Íslandi. Fundurinn var haldinn í Hörpu og hann sótti fjöldi gesta frá öllum heimshornum. Eini skugginn sem má segja að hafi borið á var að blindir fundargestir fengu ekki að taka leiðsöguhunda sína með sér til landsins og var George Kersher, sem margir þekkja, býsna

hneykslaður á íslenskri löggjöf hvað þetta varðar og skyldi engan undra. Engu að síður heppnaðist fundurinn vel og var gestum boðið að skoða Hljóðbókasafn Íslands og kynnast sögu þess og starfsemi. Var gerður góður rómur að þessu.

Í fyrsta sinn í sögu safnsins hófst innheimta árgjalda, en safnið fékk samþykki menntamálaráðherra til þess. Eru gjöldin 2.000 kr. á ári. Lengi hefur staðið til að hefja slíka innheimtu en henni hefur verið frestað ár eftir ár í þeirri von að meira fjármagn fengist frá ríkinu í reksturinn til að halda mætti þjónustu safnsins í sama farvegi. Þar sem það gekk ekki eftir var þetta skref stigið með trega. En lánþegar hafa að langstærstum hluta tekið þessari breytingu vel.

Vert að nefna að nokkur styr stóð um aðgang að safninu á árinu og varð hann tilefni greinarskrifa og útvarpsviðtala við forstöðumann safnsins. Það er árlegur viðburður og gjarnan í kringum jólabókaflóðið að menn fara að skammast út af því að safnið sé ekki opið öllum almenningi. Safnið hefur skýrt frá því æ ofan í æ að það starfi samkvæmt lögum sem snúast um jafnrétti, að jafna aðgengi þeirra sem ekki geta lesið prentað letur og hinna sem það geta að bókmenntum og öðru efni. Jafnframt er allt efni safnsins lesið samkvæmt undanþágu í höfundalögum sem

segir að breyta megi prentuðu máli í form sem hentar blindum, sjónskertum og öðrum þeim sem ekki geta lesið prentað letur sé það eingöngu fyrir þann hóp. Jafnframt má safnið ekki hafa fjárhagslega hagsmuni af starfsemi sinni. Safnið hefur ekkert á móti því að allir hafi aðgang að efniinu en fyrst og fremst lítur safnið á það sem hlutverk sitt að gæta hagsmuna lánþega. Það virðist blasa við að ef safnið yrði opnað öllum yrði það í fyrsta lagi ekki lengur ríkisrekið fremur en önnur bókasöfn og í öðru lagi er hætt við að þá færu hagsmunir blindra, sjónskertra og annarra sem ekki geta nýtt sér prentað mál fyrir lítið. Safnið hefur farið þá leið að benda umkvartendum á að hafa samband við löggjafarvaldið, og beitt þess í stað starfsorkunni til að bæta safnið áfram eins og efni leyfa.

Á árinu komu út 814 nýjar bækur á safninu. Þar af voru 214 framleiddar innanhúss, 500 bækur voru keyptar frá RNIB í Bretlandi og um 100 bækur komu frá norrænum hljóðbókasöfnum. Virkir lánþegar voru um 6600. Nánari tölur um framleiðslu safnsins árið 2014 og ítarlegri upplýsingar um starfsemi á árinu má finna í ársskýrslu Hljóðbókasafns Íslands 2014 sem gefin verður út á hljóðbók innan tíðar.

Fjóla, félag fólks með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu starfsárið 2014-2015

Fjóla, félag fólks með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu, hefur aðsetur í húsnæði Blindrafélagsins í Hamrahlíð 17. Aðalfélagar eru 15 og styrktarfélagar 30.

Framkvæmdapema Fjólu þetta starfsár hefur verið: Hvaða þjónusta stendur til boða í samfélaginu og hvernig nálgast ég hana? Starf ráðgjafa Fjólu hefur að miklu leyti snúist um þessi atriði í samvinnu við félagsráðgjafa á Þjónustu- og þekkingarmiðstöð. Vinnan er að skila okkur miklum árangri. Við leggjum áherslu á að fólk fái persónulega aðstoðarmenn til að viðhalda ferðafrelsi, aðgengi að upplýsingum, sjálfstæði og virkni í daglegu lífi. Leiðsagnartúlkar standa nú fólki með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu til boða hjá Samskiptamiðstöð og hefur það opnað nýjar víddir í virkni og aðgengi að upplýsingum og samskiptum.

Afmælisdagur Helen Keller var haldinn hátíðlegur 27. júní með hjálpartækjasýningu og fyrirlestrum frá stofnunum ríkis og sveitarfélaga. Félagsfundur í nóvember fjallaði um kæruleiðir í kerfinu og var lögfræðingur ÖBÍ með okkur á

fundinum og tókst sá fundur með miklum ágætum.

Árlegur formannafundur norrænna daufblindrafélaga var haldinn í Keflavík í október og hafði Fjóla veg og vanda af undirbúningi og framkvæmd hans.

Túlkunarmálin eru eitt af eilífðarmálunum hjá Fjólu. Félagslegi túlkunarsjóðurinn tæmdist á seinni hluta ársins eins og árin á undan og setti það starf okkar í mikið uppnám. Í kjölfar þess var fjölmiðlaumfjöllun um málið og m.a. voru tveir Kastljóspættir í nóvember tileinkaðir málefnum fólks með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu.

Starfsárið hefur endurspeglast af mikilli virkni og krafti og eigum við spennandi starfsár framundan með þeirri stóru árskorun að fá birta skýrslu Verkefnastjórnar II í málefnum heyrnarlausra, heyrnarskertra og daufblindra og kalla eftir að atriði úr henni komi til framkvæmda.

Dyr Fjólu standa félagsmönnum Blindrafélagsins alltaf opnar ef upp koma spurningar eða þörf fyrir aðstoð.

Skýrsla frá Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga fyrir árið 2014

Árið 2014 var sérlega viðburðaríkt í starfsemi Miðstöðvarinnar en fjöldi nýrra tilvísana hefur aldrei verið meiri eða fleiri notendur verið í þjónustu. Þá voru haldin mörg, vel sótt námskeið og ráðstefnur og fjöldi

námsefnispantana er sá mesti frá upphafi.

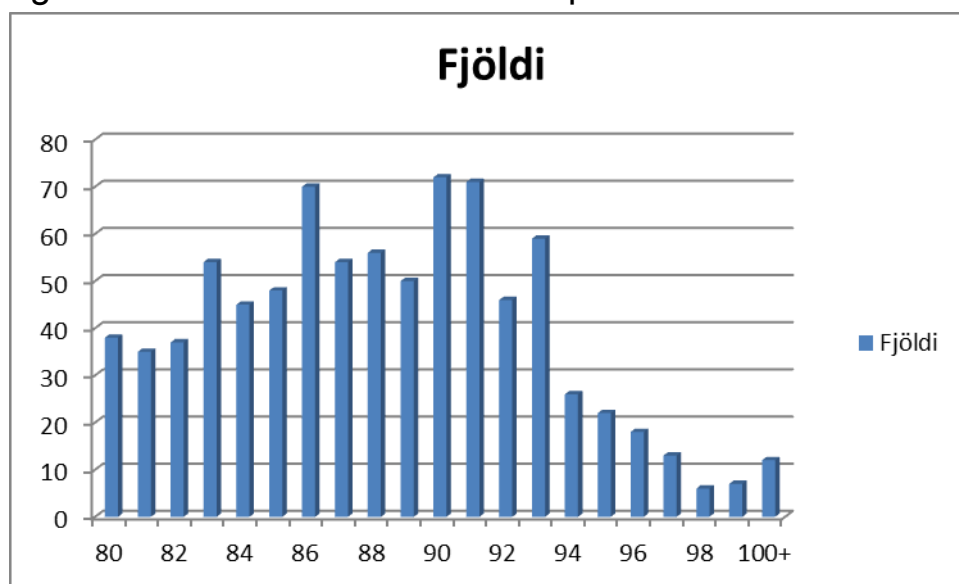
Á Miðstöðinni störfuðu á árinu 30 starfsmenn í rúmlega 23 stöðugildum.

Tilvísanir og ráðgjöf

Í árslok 2014 voru 1458 einstaklingar í skráðum ferlum eða þjónustu hjá Miðstöðinni. Þar af voru 129 börn á aldrinum 0-17 ára. Á aldrinum 18-66 ára voru 272 einstaklingar skráðir í þjónustu og 67 ára og eldri voru 1057 talsins.

Miðstöðvarinnar eru 90 ára og 91 árs. Af þeim sem eru eldri en 67 ára eru 76% með aldurstengda augnbotnahrörnun (AMD). Meðfylgjandi mynd lýsir aldursskiptingu elsta notendahóps Miðstöðvarinnar.

72% af notendum eru eldri en 67 ára og stærstu notendahópar

Af ráðgjöf má nefna að helst er veitt ráðgjöf í sérkennslu, umferli og athöfnum daglegs lífs, sjónfræði, tölvum og tækni, félagsráðgjöf, sálfræðiráðgjöf og atvinnuráðgjöf.

Þar af voru 240 með SASH eða aldurstengda sjón- og heyrnarskerðingu og eru eldri en 67 ára. Þá eru 12 einstaklingar með meðfædda samþætta sjón- og heyrnarskerðingu og 24 með síðbúna samþætta sjón- og heyrnarskerðingu.

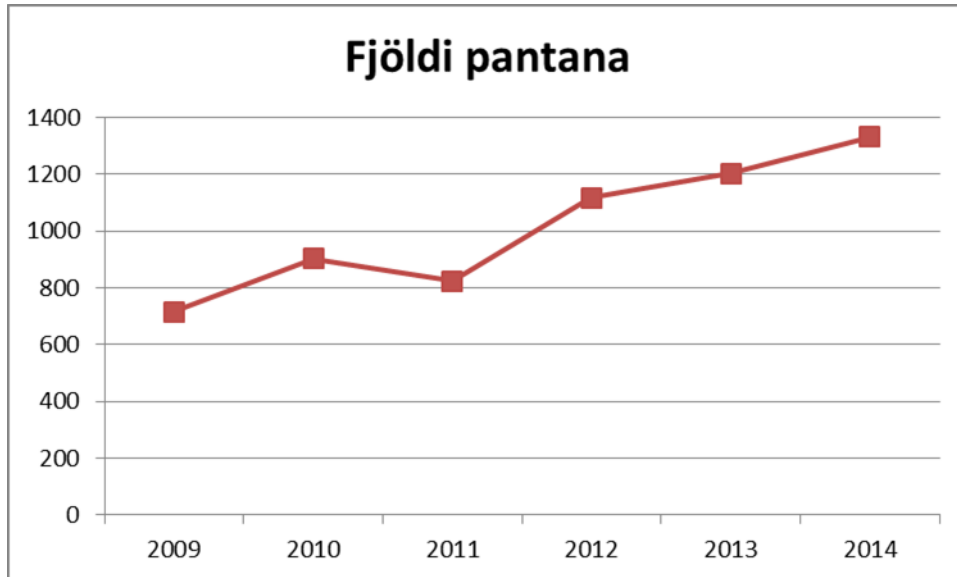
Alls voru 278 einstaklingar skráðir með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu hjá Miðstöðinni.

Hjálpartæki og endurgreiðslur

Á árinu 2014 var 1321 hjálpartæki úthlutað fyrir tæpar 43 millj. kr. og gleraugu fyrir börn endurgreidd fyrir 30 millj. kr. Af hjálpartækjum er mest úthlutað af gleraugum og stækkunarglerjum, þá hljóðspilurum

og vefvarpi, talgervli og stækkunartækjum.

Framleiðsla námsefnis hefur aldrei verið meiri og eykst ört ár frá ári. Meðfylgjandi mynd lýsir þróun pantana frá árinu 2009 til ársins 2014.

Námskeið og ráðstefnur

Miðstöðin hélt 10 námskeið á árinu um allt land auk þess að veita fræðslu og halda kynningar í skólum, á dvalarheimilum, hjá öðrum stofnunum og á ýmsum stöðum víðs vegar. Þá skipulagði Miðstöðin tvær stórar ráðstefnur á árinu, annars vegar um AMD en hana sóttu 250 manns á Grand Hótel og hins vegar um atvinnumál blindra og sjónskertra sem haldin var í kjölfar útgáfu á

skýrslu sem starfsmenn Miðstöðvarinnar tóku saman um atvinnumál. Ráðstefnan var haldin í Hamrahlíð 17 og hana sóttu tæplega 100 manns og var vel af látið. Auk þess skipulagði Miðstöðin í samvinnu við Blindrafélagið ráðstefnu á Hótel Natura á Sjónverndardaginn. Þá ráðstefnu sóttu einnig um 100 manns.

Viðurkenning fyrir nýsköpun í opinberri þjónustu

Í janúar 2014 hlaut Miðstöðin opinberri þjónustu og stjórnsýslu á viðurkenningu fyrir nýsköpun í ráðstefnunni *Skapandi opinber*

þjónusta sem haldin var á vegum Fjármála- og efnahagsráðuneytisins, Sambands Íslenskra sveitarfélaga, Félags forstöðumanna ríkisstofnana, Rannís, Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands og Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórnmála við Háskóla Íslands.

Í umsögn valnefndar kemur m.a. fram að hún telji að uppbygging starfseminnar sé til fyrirmyndar og feli í sér að hugmyndafræði um að

þjónusta einstakling með sérþarfir á forsendum hans sé raunverulega hrint í framkvæmd með einstökum árangri, sem hefur leitt til straumhvarfa fyrir skjólstæðinga stofnunarinnar og stuðningskerfa þeirra. Verkefnið skiptir skjólstæðinga stofnunarinnar miklu, það hefur mikið almannagildi og hefur þegar skilað mælanlegum árangri.

Samfélagslampi Blindrafélagsins

Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga fékk Samfélagslampa Blindrafélagsins árið 2014 fyrir framúrskarandi árangur á síðustu árum við að skapa blindum og sjónskertum einstaklingum aukna möguleika til sjálfstæðis. Miðstöðinni var færður Samfélagslampinn við

hátíðlega athöfn á 75 ára afmælishátíð Blindrafélagsins 19. ágúst. Borgarstjórinn í Reykjavík, Dagur B. Eggertsson, afhenti forstjóra Miðstöðvarinnar, Huld Magnúsdóttur, viðurkenningarskjal og fallegan skjöld úr silfri með áletrun og merki Blindrafélagsins.

Þakkir

Að lokum vil ég þakka Blindrafélaginu fyrir gott samstarf nú

eins og endranær og við hlökkum til komandi árum.
áframhaldandi góðs samstarfs á

Huld Magnúsdóttir,
forstjóri

Hamrahlíð 17 - 105 Reykjavík - Sími: 525 0000
Fax: 525 0001 - www.blind.is - Netfang: blind@blind.is